

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
327 East 13th Street New York City

ELŐFIZETÉSI DÍJ:
Egész évre New Yorkban... \$3.—
A vidéken... \$2.50
Egyes szám... 3c.

A BEVÁNDORLÓ

Editorial Room:
327 East 13th Street New York City

SUBSCRIPTION:
Per annum, in N. Y. City... \$3.—
United States... \$2.50
Single copy... 3c.

MEGJELEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Szerkesztő: SINGER MIHÁLY.

EGYES SZÁM ÁRA 3 CENT.

IV. Évfolyam. 91. szám.

NEW YORK, N. Y., PASSAIC, N. J., PITTSBURG, Pa., KEDD, 1907. NOVEMBER 12-én.

IV. Year. No. 91.

MAGYAR SZINÉSZET.

MAGYAR SAJTÓT BEVÁDOLJA A KÖZÖNSÉGNÉL.

Egy körözvény akadt a kezembe, a mely alá aláírásként ez van bigygyesztve: *A new yorki magyar színtársulat.*

Én nem tudom, hogy kik vannak a sokatmondó név mögött. Nem is kutatom. Sőt tovább megyek. Nem is dohom félre a körözvényt. Komolyan veszem. Amint hogy komolyan szoktam venni minden embernek, minden intézménynek panaszát, ha mindjárt tudom is, hogy a panasz jogosulatlan.

A szóbanforgó körözvényben „*a new yorki magyar színtársulat*” a new yorki magyar közönségnél bevádolt benünket, az amerikai magyar sajtót. A „*new yorki magyar színtársulat*” — szeretném tudni, hogy kik vannak ezen eléggé tág fogalom mögött. — azt mondja rólunk, az amerikai magyar sajtóról, hogy mi nem vagyunk hivatásunk tudatában, mert — így szól a körlevél szövegében — ha az amerikai magyar sajtó hivatásának tudatában volna, akkor az amerikai magyar színészet ma nem itt állana, a színészek nem küdenének anyagi gondokkal, hanem igenis más színpad, más technikai eszközök állanának rendelkezésükre és az amerikai magyar közönség csak színészeket látna a magyar színpadon.

Szeretném tudni, ismétlem, hogy kik azok, akik az amerikai magyar sajtó szemébe merik vágni azt, hogy mi vagyunk a magyar színészetnek sirásói, hogy a mi mulasztásunk folytán nincsen otthona Amerikában a magyar Művészetnek, kenyere a magyar színésznek.

De mielőtt erre a vádra legalább az én lapom nevében komolyan megfelelnék, — mert vagyok én annyira barátja a magyar színésznek, hogy elhítené akarom magammal, miképp az ellenünk emelt vád egy, a magyar színészetért igazán dobogó, igaz színészszívű fakadt, nem pedig nagyképűsködő alakok léha agyából, — mondok, mielőtt megfelelnék komolyan a magam nevében a vádra, ideiktatom, hadd olvassa el egy nagyobb közönség is az ellenünk emelt vád másik részét, amely így hangzik:

„Az amerikai magyar lapok, tisztelte a kivételnek, az utóbbi időben, a szó legszorosabb értelmében el akarják pusztítani azt a pár színész-embert, akik minden idejüket, minden törekvésüket oda irányítják, hogy a magyar színészetet New Yorkban állandósítsák.

Mi, a new yorki magyar színtársulat, a sajtóval szemben tehetetlenek vagyunk. Bízva azonban a new yorki magyarság igazságérzetében, elhatároztuk, hogy ügyünket a nagyközönség, a new yorki magyar nép elé visszük, ítélje meg, hogy a mi törekvésünk, melylyel a magyar színészetnek New Yorkban állandó otthonot igyekszünk teremteni, tisztességes, hazafias munkára vall-e? és ha a new yorki magyar sajtó egyes orgánumai hivatásuknak tudatában vannak-e akkor, amilyen minket a kezdet kezdetén megbénítani igyekeznek?

Ha mi, a magyar színtársulat, egy darabot színrehozunk, a new yorki magyar lapok legnagyobb része első sorban sértő módon emlékezik meg rólunk, a társulatról, kifogásolja a termet, ahol játszunk, a díszleteket és a hiányos technikai eszközöket, melyek rendelkezésünkre állanak és mint egy állandó argumentumot felhozza, hogy csak egy pár színész van köztünk, a többi műkedvelő.

Hogy ezen nehéz helyzetünkben, minden ügyünket a nagyközönség elé visszük, igazságos ítéletet kapjunk, hasonlítsunk össze a helyzetünket a hazai színészet fejlődésének azon korával, amidőn az is a kezdet kezdetén volt.

Bizonyára lesz a new yorki magyarság között nem egy ember, aki nem úgy mint mi, fiatalabb nemzedék, csak

könyvekből és hírből ismerjük a hazai színészet fejlődésének történetét, hanem lesz olyan is, talán a new yorki sajtó vezető emberei között is, aki még emlékezni fog a magyar színészet uttoróire, akik nem termekben, hanem állásokban, kocsiszínben játszottak, akik még a mi hiányos technikai eszközeinkkel sem rendelkeztek és akik szintén díletánsokkal voltak körülveve.

És most kérdezem a new yorki magyar sajtó minket gyalázó orgánumaitól, hogy ilyen körülmények között gondolják talán, hogy a hazai színészet uttorói tudtak összevágó előadásokat produkálni, tudtak összejáratni teremtenti? Nem! De a hazai színészet uttorói lekesítette, előre vitte a hazai közönség és a hazai magyar sajtó hazafiassága, határt nem ismerő lelkesedése, amiből rövid pár évtized alatt felépült az ország egyik legszebb kulturintézeté, a Budapesti Nemzeti Színház. És rövid idő alatt a hazai magyar színészet oda fejlődött, hogy uttorólta, sőt sok tekintetben túlszárnyalta a többi európai nemzetek színészetét. Köszönhetjük pedig ezt a hazafias magyar közönségnek és a hazafias magyar sajtónak.

Ime, a „*new yorki magyar színtársulat*” panaszja, feljajdulása.

És igaz van a new yorki magyar színtársulatnak. Az a magyar sajtó, amely az idegenben működő színészetet nem támogatja, nem bátorítja, kötelességet sért meg, hivatását nem teljesíti. Mert, ismétlem, amit már annyi cikkben elmondtam, én a színészetet Amerikában a legnagyobb kulturintézménynek tartom, oly intézménynek, amelyet a lehető legnagyobb áldozatok árán is fenn kell tartani. Csakhogy az a kérdés, van-e nekünk Amerikában ez idő szerint magyar színészetünk, legalább is oly színészetünk, amelynek joga van magát a hazai színészet uttoróival összehasonlítani, a maga számára megkövetelni azokat a kiváltságokat, amelyeket odahaza azok élveztek, akik nélkülözések között, kocsiszínben egyengették a most már diadalmas magyar Művészet számára az utat?

A magyar kulturtörkévek ama legdiesőbb apostolainak szívében kioltatlanul égett a teremtés vágya, ők a magyar szellem szolgái akartak lenni, semmi egyéb. Örök, hervadhatatlan diademség veszi körül emléküket. Ezt az emléket még a „new yorki magyar színtársulat” sem bírja elhallványítani, a mikor egy sorba állítja magát velük.

De azt mondja a new yorki magyar színtársulat, hogy őt is homlokon csókolt a Művészet, hogy ő is teremtett volna nagyot, ha ez a kötelességmulasztó amerikai magyar sajtó nem állotta volna utját.

A new yorki magyar színtársulat, a mikor ezt állítja, tudja nem mond igazat, legalább amennyire én és az én lapom jövőnk tekintetbe.

Maholnap három éve lesz annak, hogy egynehány lelkes new yorki magyar ember kezdeményezésére és áldozatkészsége folytán létrejött a new yorki magyar színtársulat. Komoly, törekvő embereknek három év elegendő arra, hogy a „kezdés nehézségeit” leküzdjék. Ha tehát a „new yorki magyar színtársulat” most is azt mondja magáról, hogy ma is „a kezdet kezdetén” van, a saját munkájának a kiváltást jellemzi ezzel a legjobban.

A lefolyt három év alatt én, ismerve a kezdet nehézségeit és a nehézségekkel járó akadályokat, szívvel-lélekkel támogattam a társulat törekvéseit. Ott voltam majdnem minden egyes előadás, hasábszámra irtam a jóindulatú kritikákat, buzdítottam, intettem a színészeket és kötelességévé tettem az én olvasóközönségemnek a színházlátogatást.

Hasonlóképpen járt el a legtöbb lap-társam. A színészeknek tehát sem okuk, sem joguk nincsen panaszt emelni ellenünk. Kérdezzék meg inkább önmagukat, hogy mi okozta, mi okozhatta a változást a magyar lapoknak magatartásában a színészet felé. Kérdezzék meg önmagukat és feleljenek meg a kérdésre igaz őszinteséggel.

Ha pedig ennek az őszinteségnek híján vannak, megadom a kérdésre nekik a választ én.

A színészek meggyőztek engem, legőszintébb és legönzetlenebb barátjukat arról, hogy nincsen bennük komoly törekvés. Meggyőztek arról, hogy jöjjenek akarnak eladni, nem pedig kulturmissziót teljesíteni. Tanúbizonyítást találtam ennek abban, hogy még a szerepek betanulásával sem törődtek, hogy a sugó volt az egyedüli ember, aki feladatát ismerte és teljesítette.

Ily körülmények között a sajtónak csak az lehetett a kötelessége, megakadályozni, hogy a magyar közönségben örök időkre ellenszenv ébresztessék a magyar színészet ellen. Mert nekünk, sajtó embereinek, a színészetet kell istápolnunk, nem pedig a színészet nevével visszaelő színészeket.

Mutassa meg, bizonyítsa be a jelenlegi magyar színtársulat, hogy komoly a törekvése, hogy ambícióval dolgozik. Bizonyítsa be és akkor a magyar sajtó, amely ellen kezelt emelni merészt, mellette fog állni ismét önzetlenül. De én, a körülmények tekintetbe vétele mellett, színelőadást követelek a magyar közönség számára, nem pedig a sugólyukból felhangzó monológot.

Singer Mihály.

VISSZAVÁNDORLÁS.

Az amerikai sajtó szűkebb közből.

Az amerikai angol sajtó megint elvesztette a fejét. Amerika pusztulásáról beszél, mivel a hajózási társulatok kimutatása szerint az esztendőnek most lefolyt tíz hónapjában 349.559 ember, ahelyett, hogy itt állandósította volna magát, visszament a szülőhazájába és magával vitte azt a kevés pénzt, amit nehéz munkája után megtakarítani képes volt.

Ebben a körülményben okot, alapos okot talál az amerikai sajtó a bevándorlás megszorítására, amelyet most már sürgetően követel. Mert az Amerikában szerzett pénzt nem szabad kivinni az országból. Mert a gazdasági élet egészsége megköveteli, hogy nemcsak termelő, de fogyasztó is legyen a bevándorló munkás.

Igy érvelnek amerikai angol lap-társaink és érvelésükkel természetesen félrevezetik és a bevándorlók ellen hangolják a gondolatnélküli közönséget.

A hajózási társulatoknak két másik kimutatását angol kollégáink alig méltatják figyelemre. Pedig ezek sokkal fontosabbak a visszavándorlásról szóló kimutatásnál.

Az egyik kimutatás azt mondja, hogy a lefolyt tíz hónapban 360.000 amerikai utazott Európába, oly amerikai, aki a bevándorolt munkások verejékéből felhalmozta a pénzt, amelyet az idegenben költ el. Ezek az összegek sokkal nagyobbak azon összegeknél, miket a hazájukba visszavándorló munkásemberek visznek magukkal.

A gazdagnak szabad az idegenben elharácsolni azt a pénzt, amelyet mások szereztek meg számára. A munkásember veszélyeztetni az országot, ha szájából elvont centjeivel visszamegy oda, ahol született. Ilyen az amerikai angol sajtó bölcsesége és igazságérzete.

De angol kollégáink még egyet kihagytak a számításból. Kihagyták azt, hogy a hajózási társulatok harmadik kimutatása szerint a lefolyt tíz hónapban egymillió 186 ezer 785 bevándorló érkezett az országra. Ezek nem-

FIUME ÜNNEPE.

KÜLVONVONATTAL FOGADJÁK A VISSZAVÁNDORLÓKAT.

A „*Bevándorló*” egyik előző számában felelítettük, hogy a New Yorkból hetekkel ezelőtt elindult Carpathia gőzös hétszáz magyar embert vitt magával, akik beleuntak az Egyesült Államokba. Megírtuk, hogy ez a hír mekkora örömmel töltötte el a budapesti lapokat s végül megírtuk azt is, hogy Andrássy Gyula gróf belügyminiszter a visszavándorolt hétszáz magyar munkás érdekében munkaközvetítő irodát létesített.

Az a hétszáz visszavándorló magyar október 27-én megérkezett Fiuméba, a hol ünnepeket alkalmából s a budapesti lapok azt a visszaérkezést a következőképpen éneklik meg:

„Kisöblü, szűk kikötője van a magyar tengerpartnak. Fiume kikötőjének legnagyobb öblü része a via Salvatore. Itt köt ki minden második héten Fiume látványossága: a Cunard-társaság nagy kivándorló hajója, amely vízi, vízi a bizonytalan idegenbe boldogtalan véreinket. Ez a minden második héten megismétlődő szomorú nap éppen úgy hozzátartozik Fiume specialitásaihoz, mint a tengerpart egyéb apró érdekessége, vagy — ami a legszomorubb — a magyar kivándorló. Mert a magyar kivándorló már típus Fiumében. Csak a visszavándorlók ismeretlenek még a tengerparti városban. Azok a kivándorló-hajókkal, amelyek minden második héten Amerika felől jönnek Fiuméba, csak néhanapján jön egynehány visszavándorló. Ez az első eset, hogy többen visszatérnek. A nagy, személyszállításra hivatott Fiumében, a környékén, a közeli induló helyeken és messze az országban a visszavándorlók hozzátartozói közt. Roppant nagy tömeg gyűlt egybe vasárnap délelőtt a kikötőben. Várták a hajót. Hiába várták. A hajó nem érkezett meg. Késik a Carpathia...

Ma reggel hét órákor nagy, tomboló túlköles hangját csapta a nagy szél a fiumei kikötő felé. A parton nagy szélben, zuhogó esőben nagy tömeg várta a hajót. Félnyolc felé a fiumei kikötő mólójának bejáratánál tünt fel a Carpathia hatalmas alakja. A hajókoloszsus meglátszott tempóban, méltóság-teljes lomhasággal fordult be a via Salvatore-ra. Félórát tartott, amíg kikötött a hajó. Pontban nyolc óra volt, amikor a hajóra feltölték a lejáró hidat. A hajót megrögzítették, a vasmaeszkákat lebozsították: a Carpathia megérkezett... Felhangzott a Himnusz imádságos hangja, a fedélzeten zuhogó záporban kalaplevéve, imádkozva üdvözölték a magyar földet a megtért visszavándorlók.

Nagy tömeg volt a parton, kalaplevéve, zsebkendő lobogtatva üdvözölték a hajót. A hajó hídján elsőnek a tengerészeti hatóság küldöttei, a rendőrség, a városi hatóság emberei mentek a Carpathiára. Élükön volt Nákó Sándor gróf, Fiume kormányzója, a tengerészeti hatóság vezetője.

Félórát senki sem szállt le a hajóról. Nákó gróf kormányzó a hajón először a kapitánnyal beszélgetett:

— Nagyszerű utunk volt! — mondotta angolul a Carpathia kapitánya. Csak az Adrián volt nagyobb esőzés. Hihetetlen az a lelkesedés, amelylyel ezek a

szegény visszavándorlók hazatértek. Még megérjük, — mondotta mosolygva — hogy több lesz a visszavándorló, mint a kivándorló. Ezentul innen viszünk ki kevesebbet és többet vissza, Amerikából.

A kormányzó a harmadik osztályu utasok közé ment. Megszólított egyet-egyét, hogy minő sorsa volt Amerikában, meddig volt künn, mihez kezd, viszszae-e? Megdöbbenő, szomorú volt a válasz ezekre a kérdésekre.

Kilencz óra után megkezdődött a lerakodás. Felszerelték a hatalmas darukat, lebozsították a csomagokat, nagyon keveset; majd kibocsátották a hajóból, le a hajó hídján a visszavándorlókat. Hivatalos bizottság állott a hid alján: rendőrség, városi, tengerészeti hatóság emberei. Megszólították az utasokat, amint a partra léptek: egy, kettő, három... Hétszáznyolcvanhat. Ma délelőtt tíz órákor nagyobb esemény történt a via Salvatore kövezetén, mint az utóbbi néhány esztendő minden ugynevezett haladásra irányuló eseménye: hétszáznyolcvanhat magyar lépett újra magyar földre...

Nem maradnak sokáig Fiumében a visszavándorlók. Valamennyien a hajóról egyenesen a vasuti állomás felé mentek.

A visszavándorlók különvonaton elindultak Budapest felé.

Az egyik budapesti újság munkatársa megkérdezte gróf Nákó Sándor fiemei kormányzó, mi az impressiója és mi a véleménye a tömegesen visszakerült magyar kivándorlókról:

— Nagy szociális eseménynek tartom a Carpathia megérkezését, — mondotta a kormányzó — mert ez az első eset, hogy ilyen tömegesen érkeznek vissza hazájukba azok, akiket már elvezetteknek kellett tekintenünk. Mielőtt a hajó megérkezett, rögtön a fedélzetre siettem, hogy impressiót szerezzek magamnak a visszavándorlóktól. Mondhatom, szomorú a kép, amit látnom kellett. Az eleségtől, agyondolgozott emberek keserűen panaszkodtak, hogy odakünn a magyar munkás ellen előítélettel vannak, nem tartják képesnek finomabb, jobb munka végzésére, csak a legkeserűbb, legnehezebb robotot bízzák rájuk, amit még hozzá, nem is fizetnek valami különösen jól. Remélem, hogy ez a megkezdődött visszavándorlás ugyanilyen mértékben tovább fog folyni.

Lám, lám, Fiume kormányzójának, gróf Nákó Sándornak megosott a szíve azokon, akik eleségtől tértek vissza az idegenből. Azokról nem szól az ének, azokon nem esik meg senkinek a szíve, akik hétről-hétre megszégyesülve szívvel hagyják el hazájukat, hogy ennek mostohasága ellen az idegenben keressenek menedéket.

Abból a sok százezer kivándorolt magyarból hétszáz visszakerült Magyarországra. És Fiumében ennek örömeiben bokrátt tüztek a kalapra. Pedig gyászfátyolt kellett volna arra kötni. Mert a hazakerült HÉTSZÁZ helyébe a múlt héten HÁROMEZERTVENEZEC ember érkezett ide Magyarországból, a mint ezt jövő számunkban ki fogjuk mutatni.

csak munkaerőt hoztak magukkal, a melynek pénzértékét legjobban ismerik az amerikai bányatulajdonosok és gyárosok, de hoztak magukkal — hiszen a bevándorlási törvények szerint különben partra sem bocsátották volna őket — készpénzt is, amely végösszegében bizonyára felülmuta azokat az össze-

geket, amiket a visszavándorlók vittek magukkal.

Ajánlatos volna ennélfogva, hogy angol lap-társaink nem a hangulatisinálás, hanem az igazság szempontjából induljanak ki a jövőben, amikor a bevándorlásról és visszavándorlásról egy-egy cikket megírnak.

THE DOLLAR SAVINGS & TRUST COMPANY MAGYAR OSZTÁLYA YOUNGSTOWN, O.
VAGYON: \$1.500.000. PÉNZT KÜLD az 4-hazába és a világ minden részébe gyorsan, olcsón és pontosan. PÉNZBETÉTEK után 4 százalékat kamatot fizet. ÜZLETVEZETŐ: Burger B Lajos.

KOSSUTH SZÜLŐHÁZA.

Jeltelenül áll Monokon

A kolozsvári országos történelmi ereklényeműzet vezetősége, mely dícséretesen gyűjti a mind kevesebbedő 1848-1849-iki szabadságharczi ereklényeket, legújabbban mozgalmat indított aziránt, hogy Turinban azt a házat, melyben nagy hazánkfia száműzetésének utolsó éveit töltötte, emléktáblával jelöljék meg.

Körülbelül hat éve ugyanis annak, hogy Monok községe négyszáz koronát gyűjtött egy, a Kossuth szülőházának falában elhelyezendő emléktáblára, mely ott a község háza előtt; időközben azután megalakult a sátoraljaujhelyi Kossuth-szobor-bizottság s e csekély összeget a megvalósulástól még most is messze levő sátoraljaujhelyi Kossuth-szobor alapjához esatolták, a monokiak nagy bosszúságára.

Körülbelül hat éve ugyanis annak, hogy Monok községe négyszáz koronát gyűjtött egy, a Kossuth szülőházának falában elhelyezendő emléktáblára, mely ott a község háza előtt; időközben azután megalakult a sátoraljaujhelyi Kossuth-szobor-bizottság s e csekély összeget a megvalósulástól még most is messze levő sátoraljaujhelyi Kossuth-szobor alapjához esatolták, a monokiak nagy bosszúságára.

Kossuth szülőházának igen nevezetes és részben mulatsági szerep jutott az 1881-ik évi miskolci nagy hadgyakorlatok alkalmával. A nagy vezérkar élén ugyanis Albrecht főherceg augusztus 28-án reggel hat órakor Monokra lovagolt s egyenesen a történelmi nevezetességű házában lakó Imre László uradalmi kormányzó kereste, hogy a király részére az évek hosszu sora óta berendezetlen monoki kis, vagy nagy kastélyt engedje át. Imre László még javában aludt, amikor Albrecht főherceg hadsegéde, Schönauich őrnagy, felzörgette, katonásan jelentvén neki németül, hogy az udvaron egy magasrangú katonatiszt várakozik rá, ki beszélni óhajt vele.

Várjanak! — s újra elszenderedett.

Schönauich őrnagy kiment s jelentést tett Albrechtnek a barátságatlan üzennetről. Türelmesen várakoztak mégis félóránig, majd Albrecht főherceg újra beküldte hadsegédét Imréhez, ki már

ekkor szundikált. A hadsegéd nekifogott az igazgató keltegetéséhez, mondván:

— Albrecht főherceg van künn az udvaron, beszélni akar önnel!

— Hát csak várjon! — mondta az igazgató nem kevésbé bosszankodva s végre is átöltözködéshez fogott, kiüzenvén, hogy majd jön mindjárt.

Ki is jött csakhamar az udvarra hálosipkában s egy hamarjában előszedte ócska kabátban és anélkül, hogy bevezette s helylyel kínálta volna meg a főherceget, nagy nyugalommal kérdezte meg tőle, hogy mi tetszik. Albrecht főherceg előadta neki mondanóját:

— Adhat-e szállást a királynak valamelyik kastélyban?

— Ez lehetetlen, — mondta az igazgató, — mert azokban egy szál butor sincs.

— Hát ezt a hatszobás igazgatói lakást engedné át akkor! — szólt erre Albrecht.

— Én, — felelte az igazgató — nem szívesen áldozom fel a kényelmemet, de különben se hiszem, hogy a felséges ur szívesen fogadná ezt a szállást, mert — ebben a házában született Kossuth Lajos.

— Tehát menjünk! — kiáltotta erre dühösen a kardjára csapva Albrecht főherceg s lovát megfordítva, minden köszönés nélkül elvágtatott fényes kísérelével Mezőkövesd felé.

Másnap már volt kvártély a királynak, egy szerény külsejű, földszintes plebánián Mezőkövesden, hol öt napig lakott, midőn pedig eltávozott, Köszeghy Mihály esperesnek sajátkezűleg adta át a szerény szállását a Ferencz József-rend lovagkeresztjét. Albrecht főherceg azonban nem felelte el Kossuth szülőházánál való fogadtatását s minden követ megmozdított a már akkor nyugalomba vonult gróf Andrássy Gyula külügyminiszternél, hogy a „kellemetlen” jóságkormányzót csapják el. Ezt az erőszakot elégtétel sikerült is kivínnie gróf Andrássy Gyulának az Andrássy György-fele hitbizományánál, ami ugyan egy kissé drága mulatság volt, mert a teljes férfierejében levő Imre Lászlónak szerződése értelmében hatvanezer koronát kellett végkielégítésül adni. A joviális öreg ur 1901-ben halt meg Eperjesen s a végtől igen sokszor józú humorral beszélgetett el bizalmas barátai körben arról, hogyan várta meg s utasította el Albrecht főherceget, aki annyi magyarnak keserítette meg az életét az ötvenes években, amidőn mint teljhatalmu katonai kormányzó ült a nemzet nyakán.

UJ TÖRVÉNY.

Vége a villamos házasságnak.

Számos cikkben megemlékeztünk arról a vétkes könnyelműségről, amelyet itt a házasságok megkötése körül elkövetnek.

Az utcán, a táncteremben megismerkedik egy pár s nyomban az ismeretség megerősítése után akár éjjeli 12 órakor felvernek egy papot, bírót, közjegyzőt, aki azután összead két embert örökre, akiknek egy órával azelőtt talán tudomásuk sem volt egymás létezéséről. Hogy az ily villamos gyorsasággal megkötött házasságok a legtöbb esetben botrányos családi életet eredményeztek, könnyen elképzelhető.

New York állam derek republikánus kormányzója a nyár folyamán, mint ezt annak idején megirtuk, törvényt létesített, mely némileg határt szab a házasság megkötése körül folytatott könnyelműségnek. Ezentul mindenkinek, aki házasságot kötni akar, be kell jeleníteni ebbeli szándékát és engedélyt kivenni.

Ez az új törvény januárius elsején fog életbelépni. Vele, igaz, kihal a romantika, mert az első tekintetre való szerelmet nem követheti nyomon a házasság. A romantika helyébe a józan ész lép.

A házassági jog körül az Egyesült Államoknak még sok a javítani valója. Megtették New York államban ime az első lépést, amelyet remélhetőleg további idős reformok fognak követni.

A boldogtalan házasságot a legnagyobb elővigyázat mellett sem lehet elkerülni, Amerika azonban melegágya volt a boldogtalan családi életnek, mert ennek megalapítása eddig mindenkinél egyedül a pillanat benyomásától függött.

PAPIR-TRUSZT.

Újságkiadók Rooseveltnél.

Hetekkel ezelőtt megirtuk, hogy az újságkiadók New Yorkban gyűlést tartottak, melyen állást foglaltak a papirgyárosok szövetezte ellen, amely szövetezetnek tulajdonképpeni célja a papír árának mesterséges felemelése.

Ezen a gyűlésen a kiadók határozatot hoztak és ezeket a határozatokat most Washingtonban Roosevelt Tivadar-nál kérés alakjában terjesztették elő.

Hivatkozottak Roosevelt politikájára és kérték, hogy a papír-truszt ellen épp oly erőlyesen és kiméletlenül indítsa meg a trusztok ellen hozott törvények alapján az eljárást, mint ahogy a dohány, szén, olaj-trusztok ellen.

Roosevelt ígérete tett arról nézve, hogy ha a papír-truszt a trusztok ellen hozott törvényekbe ütköznék, a bíróság útján kérdőre vonatja. Ugyancsak megígerte azt is, hogy az újságpapir, valamint a papirgyártáshoz szükséges anyagok megvámolásának kérdését a kongresszus figyelmébe ajánlja.

A VASUT HALOTTJAI.

Öt ezer emberélet egy év alatt.

A közlekedésügyi bizottság most becsátotta ki az Egyesült Államokban

történt vasuti szerencsétlenségekről összeállított statisztikai kimutatását. A július elsején lezáródott esztendőben 81.286 ember sérült meg vasuti szerencsétlenségek alkalmával s ezek közül 5000 életét veszítette.

A vasuti szerencsétlenségek még soha annyi áldozatot nem követeltek, mint ebben az esztendőben. Arra vezethető vissza, hogy 10 vasuti szerencsétlenség alkalmával, mely az év végén történt gyors egymásutánban, 291 emberélet pusztult el.

Az utasokat legtöbb esetben kisiklás és összeütközés alkalmával érte a szerencsétlenség, míg az alkalmazottakat, — keyés kivétellel — a kocsi összekapcsolása közben.

FEHÉR RABSZOLGÁK.

Állásfoglalás a déli államok ellen.

Washingtonból jelentik, hogy a kormány bizonyítékokat gyűjtött aziránt, hogy Mississippii állam Greenville városába ezer olaszt hozattak Európából s ezekkel most rabszolgamunkát végeztetnek mindaddig, amíg idehataluk költségeit le nem dolgozták. A kormány a legnagyobb szigorral akar ebben az esetben eljárni.

A kormánynak állásfoglalása örvendetes. Kétségtelen, hogy a szerencsétlen olaszok kiszabadulnak a rabszolgaságból. De a jelenhez hasonló esetek megismétlődni fognak azokban az államokban, ahol jogérvényesek a szerződések, amelyekben emberek adósságuk le dolgozásáért kötelezik magukat.

A keleti államokban is léteztek ilyen szerződések, amelyek sok embert vittek pusztulásba. Itt azonban korán megfosztották a brutális szerződéseket jogi erejüktől.

A déli államok az ilyen szerződéseket eleinte csak azért hozták be, hogy a néger megbizhatatlansága ellen némileg meg legyenek védve. De minden övintézkedést az elnyomatás eszközéül lehet kihasználni. Így történik ez a déli államokban a szóban forgó szerződésekkel is. Lelketlen bírák segítségével egyes déli államokban mindenkit, aki oly szerződést aláírt, ennek betartására kényszerítenek. Így válik a szabad munkából rabszolgá.

Roosevelt ennek is végét akar vetni s ezzel egy újabb levéllel megtoldja érdemeinek koszorúját.

A BOSZU ÉDES.

A japán-amerikai háboru muszka önkéntesei.

A san franciscói japánok ügyét és az azt követő diplomáciai tárgyalásokat, majd pedig az amerikai hadihajóknak nagy keleti útját az egész világ egykitörendő japán-amerikai háborúval tartotta csak befejezhetőnek. A külföld lap-

jai hasábkon át tárgyalták az Egyesült Államoknak hadikészülődéseit és a világot várta a fejleményeket.

Csak a jó muszka, akiket a japánok oly csunyan elverték, örvendeztek a dolognak. Erre vall az, hogy az amerikaiak szent-pétervári nagykövetségének palotájában sorra jelentkeztek háborút viselt katonák, hogy mint önkéntesek az Egyesült Államok zászlója alatt harcolhassanak a japánok ellen.

A lapok arról is irtak, hogy a Philippin-szigetek várcsaiban a tüzérség nincs eléggé kiképezve és hogy tisztakat keresnek. A nagykövetségi palotában nap-nap mellett jelentkeztek orosz tüzerítisztek, akik szívesen emmennének a Philippin-szigetekre, hogy valamiféleképpen visszaadják a kölcsönt a japánoknak.

A muszka azonban hiába jelentkeztek. Azt az értesítést kapták a nagykövetségtől, hogy nincs kilátás háborúra és nem vehetik igénybe felajánlott szolgálataikat. Minden este érdekes fényt vet a muszka intelligenciájára, ha azt még csak el is híhették, hogy idegen államból jelentkező önkéntesek szolgálatait el fogják fogadni az Egyesült Államok a háború kitörése előtt. Még kevésbé fogják ezt akkor tenni, mikor háborúról szó sincs.

BECK ALKUDOZIK.

A kiegyezés miniszterválságot eredményezett.

Ausztriában is, Magyarországon is vannak olyanok, akik az új kiegyezéssel sehogy sincsenek. Magyarországon semmi komolyabb bonyodalom nem lett a dologból, míg Ausztriában három miniszter adta be lemondását.

As osztrák miniszterelnök elkezdett a pártokkal alkudozni s a bizottság, melyhez a parlament a kiegyezést utasította, addig nem is fog a tárgyalásokba, míg Beck alkudozásainak eredményét nem látja.

Hír szerint egy keresztény-szocialistát nyert meg a földművelésügyi tárca elfogadására és a cseh Wohankát a kereskedelemügyi tárca elvállalására.

A két ember révén magához édesgette a két pártot és így a kiegyezésnek óriási többséggel való elfogadását biztosította.

INGYEN KAP felváltásért mindenben KISS EMIL bank a közjegyzői rodájából. MAJÓ VASUTI JEGYET nála vehet. PENZT legyorsabb és bizlosabban nála küldhet. KISS EMIL BANK NEW YORK.

TÁRCZA.

VÁLÁS UTÁN.

Irta: Szomorú Dezső.

Egy sápadt arcú, jámbor öreg bíró, minden érdeklődés nélkül és teljesen érzéketlenül békéltette a Bilinszky-házaspárt.

Egészen szürke és menthetetlen eset volt. Bilinszkynek kissé bus és megriadt feje volt, mint általában a sokat gondolkozó professzoroknak. Vízont a nő amolyan ünnepi hölgy volt, kaczer és fesztelen ártatlanság, lázas kívánságokkal a zajosabb jellegű örömök után. Az élet gyakran összesodorja az efajta elhíttetés lelkeket. Most aztán változó volt. És a sápadt arcú, jámbor öreg bíró, aki már sok ilyet látott, sőt különbeket is szegény, fejedelmileg unatkozott velük s álmagat szeméit elenséges jóindulattal pihentette rajtuk.

A nap fénylött a terem ablakán. És Bilinszky Elza egészen szöke volt és a professzor egészen szürke. A végzés előtt, a bíró még egyszer eltűnődött. Nem volt egészen bizonyos, hogy gondolkodik, de a látszat mellette szölt. Lelke mélyén a szöke nő kitűnően mulatott ezenközben. A férj némi meghatottságot érzett. Olyan különös dolog az, elválni, miután az ember megesküdött. Különös és fájdalmas is, mert az ember az öröme dacára érzi, hogy minden olyan törékeny.

Amikor kijöttek az utcára, a ragyo-

gó napfény közepében egy percig megállottak egymás mellett, sőt lassan szemfölszembe fordultak egymással. Abban a percben, hogy el voltak választva és egymásra nézve idegenek lettek, rögtön ismét rokonszenveztek. Mert nem is voltak rossz emberek különben.

— No lám, — mondotta a nő — no lám! Mit is akartam mondani? Igen, hogy voltaképpen nem is haragszom magára, maga nagy sárgafülv ember.

— Jó, jó, — felelte. És öntudatlanul a föléhez ért, mint egy megriadt öreg gyermek.

— Az élet igen szomorú, — tette hozzá csendesen.

— Nekem mondja? — felelt Elza, egy cseppet epésen. — Én tudom, hogy az élet szomorú, igen szomorú, hallja! A fiatalságom elmúlt, majdnem elmúlt, magának bevallhatom, mert hiszen magától most már semmit sem várok többé, maga nagy sárgafülv ember.

— Én sem magától.

— Magának könnyű, persze! Én magának mindeat odaadtam, a lelkemet, az életemet. Maga mit adott nekem? Semmit. Maga csak elvett, kifosztott mindentől. Az egész pohárt felhajtotta. No, most vége. Most itt állok a világban, szegény elvált asszony. Isten vele, Bilinszky. Sok bajom volt magával és igen kevés örömom.

— Isten vele, Elza, — felelt az ember.

Egy percig még gondolkozni látszott. Ő is mondani akart valamit, valami meghatót és emelkedett. Körülbelül úgy érezte magát, mint ama kétesebb értékű virtuózok, akik holmi

vigasztalan hegedülés után s a bukás tudatában, egy utolsó zengzetes darabbal óhajtkák kiengesztelni az elborult közönséget.

— Én nagyon szerettem magát, — mondotta csendesen, a fejét lehorgaszta.

Az asszony nevetett. Egy hideg és kaczer mozdulata volt, mint a macskának, amelyik hátrál.

— Igen, — folytatta, — nagyon szerettem magát. Nekem is lehetek hibáim magával szemben, sőt egészen bizonyos, hogy vannak is súlyos hibáim, mint minden emberi lénynek. De mindezzel szemben az tény, hogy nagyon szerettem magát. Hát most magányos ember lettem. Az utaink elváltak. Ami a magáé volt, már rég elhordta hazulról. Sőt egy pár könyvemet is elhordta és sok más egyebet, ami nem volt a magáé. Nem baj, csekélység. Ha még akar valamit, szóljon, elhozom. Mert maga nem jön többé, ugy-e, és már rég ideje, hogy nem lakik velem.

— Nem, — hagyta helyben erőlyesen. És lassan megindult a napfényben.

Kis karcu asszony volt, egy cseppet negédes járásu és oly fiatal, oly szöke s oly világos s szürkés árnyalatu ember mellett. Emeg megindult mellette csendesen és tartózkodóan, egy cseppet bizonytalanul is, mint egy megvénült s meggörbült paripa a vandégoldalra fogva.

De még nem mondott el mindent. A lelke ellankadt s elbágyadt. Valami lappangó fájdalom ébredt benne, mint egy serkedő betegség csirája. És még egyszer vonzódtótt is az asszonyhoz, aki

az övé volt s akit elvesztett. A szive békén ontotta a maga fonnyadt keserveit. Mintha hullana benne valami. Mint ahogy egy öreg fának a levele hull.

— Elza, — mondotta.

— No, mi? — kérdezte a nő vidáman. — Kár, nagy kár. Az életem fel van dülva, szét van szaggatva.

— Az enyém is.

— Az idő eljárt. Imhol én öreg ember vagyok. Maga még fiatal, Elza. És én már talán nem is leszek jobbé, amikor magát még mindig szeretni fogják. Én porladozni fogok a földben.

— Ki fog szeretni engem? — kérdezte kaczerül, azzal a kihívó kétkedéssel, mely egészen biztos a maga dolgában. Egy perczig hallgatott a szürke ember, a szegény Bilinszky. S amint súlyos és ingatag járásával az utca vasikos kökoczkait rötty, egészen fáradtnak látszott és a szürkésége keserűn világított, mint egy szomorú fény megviselt alakján. A napfényben oly kopott volt, oly elkésett, letört. És nem mert felelni. Inkább csak ismételte, mint egy tompa visszhang, az asszony szavát:

— Ki fogja szeretni? Ki fogja szeretni? Aztán hirtelen nekibátorodott.

— Maga nem tud élni úgy, hogy ne szeressen és ne szeressék. Magának lelke van, heves vére, vággyódása. És az ember szeretni fogja, akiért engem elhagyott.

— Én nem hagytam el magát senkiért. Csak magamért. Bilinszky, magával nem lehetett élni, érte ezt meg. Maga nagyon szomorú ember. No, Isten áldja.

És még egyszer, könnyedén és moso-

lyogva, a végső irgalom enyhe tekintetével, a kezét nyújtotta. Mégis oly kegyetlennek látszott a fiatal alakjával, a szöke fejével, mely megsápadt a fényben s valami kecses vadállat szörzetének tetszett.

— Tehát harag nélkül, — mondotta az ember. — S ha valamivel megbánt-hattam, ime, lássa, bocsánatot kérek. Már-már csakugyan azt hiszem, hogy magának volt igaza és hogy velem nem lehet élni és hogy én szomorú ember vagyok. Isten vele!

Azzal elfordult, hogy valamit rejtessen, a szemét, az ajkát, az egész arcát. Aztán megindult nagy sietve és vergődve is. Majd hirtelen megfordult, visszajött s ismét nekiiramodott, de most már az asszony nyomán. Lassan s óvatosan követte, nézte, a járását figyelte, a ruhája szegélyét. Egy csomó utcán jött át, elvezve, csendesen s még kopottabbnak rémlett, amikor a körutra érve ki, a déli haragszó megkondult fölötte.

Néhány lépéssel előtte a hajdani Bilinszky né hirtelen eltűnt ekkor egy vendéglő ajtajában. Az ember megremegett: az asszonyt egészen szabadnak érezte. Abban az egyszerű és közönséges cselekedetében, hogy délnek idején betér ebédelni egy szerény kis koresmába: a felszabadult akarat és mozgás egy rendkívüli tünetét látta. Egy perczig várt, feldülva s kábultan. Aztán kímlelően bepillantott a kissé homályos terembe. S akkor rögtön megyugodott. Mert az asszony egy fiatal ember mellé telepedett volt, aki csillogó szemekkel köszöntötte és rajongón a kezét csókoltatta.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

FELSZÓLÍTÁS. Ezennel felszólítjuk a Magyar Szénbánya Részvénytársaságot, hogy velünk szemben kötelezettségének tegyen eleget. A Bevándorló kiadóhivatala.

A MAGYAR SEGÉLYEGYLET JUBILEUMA. Megemléztünk már, hogy a new yorki magyar menház vezetésevel megbízott Magyar Segélyegylet fennállásának tizedik évfordulóját nagyobb keretben kívánja megünnepelni. Az évégből a közgyűlés által kiküldött vizsgálati bizottság esütörtökön tartotta a Boulevard-kávéházban alakuló gyűlést, amelyen egyttal elhatározták, hogy a jubilárius ünnepséget 1908. március 22. és 28-ika között fogják megtartani, még pedig örvendetes módon akképp, hogy az ünnepségnek magyar jellege teljesen kidomborodjék. A bizottság megalakulása a következőképpen történt: Elnök *Nemeth János*, alelnökök *Rosenfeld I. H.* és *dr. Horn Ferencz*, titkár *Steinberger Márton dr.*, pénztáros *Hunwald Sándor*, terebintzottság *Rosenfeld I. H.* és *Roth Gyula*. A vizsgálati bizottság a magyar kolónia ismertebb alakjaiból kívánja magát ki-egészíteni olyannyira, hogy a Segélyegylet ünnepsége bevonhassa New York öszmagyaróságát.

A VERHOVAY-EGYLET FÉLÉVI GYŰLÉSE. Szombaton vette kezdetét *Hazletonban* a Verhovay-Egylet félévi gyűlése, amelynek lefolyásáról lapunk jövő számában fogunk kimerítő hírt adni. Örömmel jelentjük már most, hogy az egylet napról-napra nagyobb tét hódít s ma-holnap legerősebb vára lesz az amerikai magyarságnak.

NEM FIZETIK A MUNKÁSOKAT. Michigan állambeli *Detroitból* írják lapunknak, hogy az ottani Solvey Process Companynál dolgozó magyar munkások bérüket nem kapják meg készpénzben. Utalványokkal fizetnek nekik s habár ezen utalványokat a kereskedők elfogadják ugyan fizetés gyantán, mégis meghatározott kereskedőknél kell a munkásoknak bevásárolniuk. Figyelmeztetjük ottani olvasóinkat, hogy amennyiben nem akarják, nem kötelesek az utalványokat bérfizetés gyantán elfogadni.

BECSU CONNELSVILLE. Vasárnap szép magyar ünnepség folyt le Pennsylvania állambeli Connelsvillen. Ekkor tartotta meg az ottani r. kath. egyházközség, amelynek *Bírósz Adam* a plébános, temploma védőszentjének, Szent Imre hercegnek évi búcsuját. Az ünnepségre nagy számban jelentek meg a közeli bányatelepek katolikus magyarjai és ott voltak az összes helyi és környékbeli egyletek testületileg.

A BÁL UTÓHANGJAI. Lapunk múlt számában megírtuk, hogy Perth Amboyban a magyar republikánusok klubja táncmulatsággal egybekötött diszgyűlést tartott, melyen az ottani republikánusok előkelőségei is megjelentek. Mikor az amerikaiak eltávoztak, kezdetét vette a tánc, amely vígan folyt. Akadtak azonban elégedetlenkedők, akik nem tetszésüknek hangos szavakat adtak kifejezésre. Megjött rá a válasz valahonnan a terem másik sarkából. Szó szóra jött és a szóharcot bicska fejezte be. A politikai gyűlés vége bicskázás lett, melyben szenvedő szerepet Kiss Károly játszott, aki két könnyebb szurást kapott a fején.

A MENHÁZ FORGALMI KIMUTATÁSA. A new yorki magyar menház ügykezelője most küldte be hozzáunk október havi forgalmi kimutatását. E kimutatás szerint október hónapban a menháznak 1235 lakója volt, akik közül 934 fizetett megszállásért. Ezek közül szolgálta adtak 36 férfit és 93 nőt, az ó-hazába utazott 21, önként eltávozott 7 és elkísérték ismerőseikhez, akikhez mint friss bevándorlók törekedtek, 523 embert. Reggelit adtak fizetésért 876-ot, ingyen 156-ot, ebédet és vacsorát fizetésért 1753-at, ingyen 281-et. E számok fényesen igazolják, a menház mennyire tölti be hivatását és mennyire rászolgált az öszmagyar-ság lelkes támogatására.

HALOTTAK NAPJA PERTH AMBOYBAN. A perth amboyi róm. kath. templomban *fő. Perényi László* plébános ünnepélyes gyászisteniszteletet tartott. A szertartás alatt *Bögözy Gyula* kántortanító énekelte el a *Perényi László* plébános által írt „Halottak napján” című költeményt. A gyűlékezést annyira magával ragadta ez ének, hogy zokogásban törtek ki mind-megannyian. — Perth Amboyban katolikus honfitársaink új, hatalmas templomot szándékoznak emelni, mely-

re már a közel jövőben megindítják a gyűjtést.

POUGHKEEPSIE MAGYARJAI. Említettük régebben, hogy *Lautner József*, mint a poughkeepsie-i első magyar társalgó és betegsegélyező egyletnek elnöke, majd pénztárosa magához ragadta az egylet bankkönyvét, amelyet még akkor sem adott ki, amikor az egylet öt kebeléből kizárta. Az egyletnek e miatt törvényes utra kellett térnie és szombaton tartották meg Poughkeepsien a magyarság általános érdeklődése mellett a tárgyalást, amelyen lapunk szerkesztője szerepelt mint tolmács. Az egyletet hivatalosan *Juhász István*, *Czapp Istrán* és *Imre Lajos* képviselték a bíróság előtt. *Lautner József* azaz védekezett, hogy a régi egyletből a felperesek kiváltak és az angol szabaddalmi levél szerint új néven új egyletet alakítottak, míg ő és társai a régi egyletet képviselik, tehát a bankkönyv öt illeti meg. A bíróság már hajlandó volt neki igazat adni és az egyletet perveztesnek kimondani, mikor *Singer Mihály* szerkesztő engedelmet kért a bírótól, hogy tolmácsból az egylet képviselőjévé válhasson. A bíróság megengedte és lapunk szerkesztője ekkor kifejtette, hogy nem létezik két egylet, hanem egy s ha a szabaddalmi levél más névre szól, ez nem az egylet hibája, hanem az ügyvédé, aki, hogy költségeket kíméljen, jótékonyági és nem betegsegélyező egyletnek tüntette fel az egyletet. Kiténtette továbbá, hogy az egylet bankkönyvéhez *Lautnernek* még akkor sem volna jussa, ha az egylet megvásárolta volna a nevét, mert *Lautner* még a szabaddalmi levél kivétele előtt ki lett zárva az egyletből. A bíróság ez szöveget után magához vette a bankkönyvet és kijelentette, hogy azoknak a tisztviselőknak fogja átadni, akiket a december elsején megtartandó gyűlésen fognak megválasztani. E gyűlésen *Lautner* ur és az egyletből régebben kivált tagok részt fognak venni.

VANDERBILT GLADYS MAGYARUL TANUL. Érdekes újságot vetünk Newportból, *Wittman Emma* kisasszonytól. A derék magyar hölgy, aki azelőtt New Yorkban az „Echo” című német lap munkatársa volt, *Széchényi László* gróf meghívására Newportba ment, hogy menyasszonyát, *Vanderbilt Gladyst* megtanítsa a magyar nyelvre. Az amerikai milliommósó nagy hajlamot mutat a magyar nyelv elsajátítására, ami kétségtelenül nagy rokonszenvet biztosít neki jövőendő állandó lakhelyén, Magyarországon.

A NAGYKÖVET VÉDŐJE. Philadelphiai lapársunk, a tudós honfitársunk által szerkesztett „Önállás” fejébe vette, hogy ő minden áron megvédi *Hengelmüller* báró washingtoni nagykövetünket. És megvédi. Velünk polemizál abból az alkalomból kifolyólag, hogy azt mondtuk, miképp a magyarság viszonya s különösen a tótoké itt Amerikában másképp alakulhattak volna, ha washingtoni nagykövetünk kissé melegebb érdeklődéssel kísérte volna az itteni magyarok dolgát, a pánszláv igaztók viselkedését. Könyvek közt megörögedett philadelphiai kollégánk ránkörmed, hogy ne adjunk tanácsokat a nagykövetnek, mert a pánszlávok tulajdonosait a hazai — adóvegrehajtók okozták. De tovább is megy a mi böles kollégánk és azt mondja, hogy ő tiltakoznék az ellen, ha az ide kirendelt nagykövet az itt élő magyarok és tótok dolgába avatkozna. Nyilván az „Önállás”-nak az a nézete, hogy jobban boldogulunk, ha a nagykövet nem törődik velünk. Az ilyen védelmet alig fogja megköszönni maga a nagykövet.

HOL VAN FÖLDESSY? Ezt szeretnék tudni Poughkeepsie magyarjai. Köztük járt ugyanis egy „honfitárs”, aki Földessynek mondta magát és arcképfestőnek mutatkozott be. Szedte is a magyaroktól a megrendeléseket, meg a pénzt. Aztán odébb állott. Azóta kerüli Poughkeepsie tájékát. Aki Föld-

dessy hollétéről valamit tud, értesitse arról lapunk kiadóhivatalát.

KÁVÉHAZ ÁTVÉTEL. *Birnbaum L.* ur átvette a new yorki második avenue 1393 száma alatt levő kitéző hírnévként örvendő YORKVILLE BOULEVARD nevű kávéházat, amelyet a lehető legfényesebben átalakított. *Birnbaum* ur bentazta egész Európát s a kávéházi életet tanulmányozta. A Yorkville Boulevardban tehát európai és különösen magyar szellemet akar meghonosítani. Honfitársaink figyelmébe ajánljuk az üzletet és derék tulajdonosát.

A MUNKA VILÁGABÓL. A New Jersey állambeli Newarkból vesszük a hírt, hogy a Westinghouse Electric Company, mely eddig 2000—2500 munkást foglalkoztatott, kénytelen volt a nagy pénzühiány miatt üzemet lezárítani. Hetek óta csak 400 ember dolgozik a gyárban, azok is, a régi szokástól eltérően, nem készpénzben, hanem utalványban kapják fizetésüket. A Westinghouse Electric Company üzemeinek leszállítása newarki honfitársATLAKOZZUNK AZ AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉGEHEZ. Minden amerikai magyarnak erkölcsi kötelessége, hogy az Amerikai Magyar Szövetséghez csatlakozzék. Felvilágosítással szolgál a titkári hivatal. 515 Superior Building, Cleveland, Ohio. Minden pénz a pénztárnokhoz küldendő, akinek címe: *George M. Kovácsy* care of Woodland Ave., Savings & Trust Co., Cleveland, Ohio.

KARÁCSONYI SZÁM. Mint minden évben, ez idén is nagy képekkel gazdagon díszített karácsonyi számot fogunk kiadni. Az idei karácsonyi szám azonban tartalomra úgy, mint képekre felül fogja mulni elődeit. A jóból a legjobbat, a szépből a legszebbet fogja a karácsonyi számunk tartalmazni. Előfizetőink természetesen díjmentesen fogják megkapni ezt az ünnepi számot, amelynek egyes száma nem előfizetők számára 15 centbe kerül. Aki mint díszes amerikai emléket barátainak, vagy rokonainak az ó-hazába akarja küldetni ezt a karácsonyi számot, postáláttelkel együtt 20 centet fizet, ami bányegekben is beküldhető. Megrendeléseket a pontos cím beküldésével már most kérünk eszközölni, hogy tudjuk, mennyi külön-számot készíttessünk. Minden levél így címezendő: BEVÁNDORLO, 327 East 13 street, NEW YORK.

HÁZAVATÁS. Örömmel adunk hírt arról, hogy *Antalics György* honfitársunk, aki a New Jersey állambeli *Franklin Furnace* telepedett le, november 23-án fogja új házat ünnepélyesen felavatni. *Franklin Furnace* magyarjai azon a napon együtt ünnepelnek *Antalics*sal, akinek sikere az eredménytelen szorgalomnak és példás becsületességnek a sikere.

A MAGYAR BECSÜLETESÉG ELISMERÉSE. A mostani zavaros időben százaszoros figyelmet érdemelnek azok a szívből eredő, valóban megkapó levelek, amelyekkel nagyrabecsült honfitársaink *Kiss Emil* bankár (New York, 104 II. Ave.) napról-napra elárasztják. De igaz is, hogy ha van iten Amerikában egy honfitársunk, aki egész életét az amerikai magyarság érdekében szentelte, aki a magyarság érdekében éveken keresztül valóságos küzdelmet folytat, aki a magyarság ügyét mindenkor önzetlenül és becsületesen elintézi, aki a magyarságot még áldozatok árán is megóvjja minden károsodástól, akkor ez csak *Kiss Emil* bankár lehet, mert ezt a nevet emlegetni véreink minden időben és minden alkalommal, valóhányszor önzetlenségéről, önfeláldozásáról és becsületességéről akarnak megemlékezni. Jellemzőül csak egy ilyen levelet közlünk:

Mélyen tisztelt *Kiss ur!* Mély alázattal s hálával köszönöm, hogy a múlt hónap szüleitmnél feladott pénzt oly gyorsan és minden levonás nélkül az ó-hazában kézbesítette, hálás köszönetet mondok ezen igazságos kiszolgáltatásért. Ezekért a jókért, *Kiss ur* hazafias önzelméért én is tábora élére fogok állani, hazafias önzellelem hirdetem a magyar, hazafias és hí szerető tekintetes *Kiss Emil* bankár ur igazságos kiszolgáltatását. Kelt *Kokomo, Ind* ó. Box No. 110, *Horváth György*.

Ha tehát honfitársaink azt akarják, hogy pénzük gyorsan és biztosan hazakerjen, hogy hozzájáruljanak gyorsan és biztosan utazának, szóval, ha nyugodtan akarnak aludni, akkor küldjék pénzeiket és vegyék meg hajójegyüket *Kiss Emil* bankár által, 104 II. Ave., New York, N. Y.

AMERIKAI DOLGOK.

A SZTRÁJK HASZNA. A Western Telegraph Union és a Postal Telegraph Co. sztrájkoló munkásai, miután semmi kilátásuk sincsen sikert érni el, fegyverszünetet kötöttek társaságaikkal és ezt az alkalmat arra használták fel, hogy visszakérdezhessenek régi állásukba. A társaságok azonban még csak meg sem hallgatták őket, egyetlen egyet sem fogadtak vissza.

BIZTONSÁG NEW YORKBAN. *Wagner János* new yorki lakos a második avenue-i villamos vasut egy kocsi-ján a felsővárosba törekedett, amikor a 23-ik utcánál 4 férfi szállott fel a kocsi-síra, akik körülverték és revolverrel pénzünek és értéktárgyainak átadására szólították fel. *Wagner*ben még a lélek is megfagyott ijedtében és gépiesen adta át 130 dollárját, óráját, láncját. A kocsi többi utasai — akik bent ültek — mikor meglátták, hogy mi történik a felszálló részén a villamosnak, neki-támadtak a rablóknak, ezeknek azonban sikerült támadóikat revolvereikkel távolítani maguktól. Késő este *Donohue* rendőr elfogta *Culbert* Károlyt, aki állítólag egyike volt a rablóknak.

ALKU A RABLÓVAL. A New Jersey állambeli Bloomfielden lakó *Williams*-házaspár pénteken éjjel a pinczében különös motoszkálást hallott. Lesiettek és ott egy kályha mögött rá is akadtak a rablóra, aki a biztos helyről csak reszkető kezét nyújtotta ki, melyben azonban revolvert szorongatott és még reszketőbb hangon pénzt kért. Kijelentette azonban, hogy amit kap, vissza fogja fizetni s ezt a lépést csak végzésükben tette. A házaspár ósz-szenézett és megkérdezte a rablót, elég lesz-e husz dollár? A rabló csak bólintott. Az asszony felment a pénzüért és átadta neki. A különös beíró erre bosszánatot kért, miért megzavarta *Williams*ék éjjeli nyugalmát és eltávozott. A házaspár most mindennap lesi a postát, vajjon visszakapja-e a 20 dollárját.

EZER ZSÁK VÉR. A pénteken beérkezett *Voltaire* nevű hajó különös terhet hozott magával. Ezer zsák aludt marhavért hozott Argentínából. Az aludt vért a mütárgygyárosok rendelték az argentinai vágóhidak tulajdonosaitól.

AZ ORGONISTA. Gyilkosság kísérletének vádja alatt tartóztatták le a Georgia állambeli Atlantában *dr. Browne* Lajos orgonistát. Állítólag *Gunn* atyát, az ottani Szent Sziv-templom plébánosát akarta agyonlőni. *Browne* a tett elkövetésekor részeg volt.

HALÁL A NÁSZÉJEN. *Canlin Mihály* és a feleségét a Pennsylvania állambeli *Wikesbarren* a nászéj utáni reggelen holtan találták szobájukban. A házaspár nyitva volt. Minden valószínűség szerint a gázt, mikor aludni tértek, ahelyett, hogy lecsavarták volna, elfújták.

ELFOGOTT KHINAIK. A bevándorlási törvény ma szakasztól, mely a kíniaiak bevándorlása ellen szól, oly módon akarják kijátszani, hogy egyszerűen Canadába vándorolnak és azután átszöknék az Egyesült Államok területére. A New York állambeli *Ogdensburg*ba is ily módon került 6 kíniai, a kiket persze letartóztattak. A kíniaiak mindent megtekintek elővigyázatból. Czopfjaitak levágták és amerikai ruhába öltözködtek, mégis elfogták őket.

Egy rendőr akkor tartóztatta le őket, amikor az erdőből a városba lopakodtak.

A KIÁLLÍTÁS PENZE. A Jamestown kiállítás igazgatói szombaton tartottak ülést a Virginia állambeli Norfolkon. Tisztázni akarták a helyzetet, de egyelőre csak az adósságok megállapításáig jutottak, amely 2 millió 400.000 dollárt tesz ki. A vagyon közé be lesz számítva 60.000 dollár értékben a kiállítás levezett esatornája. Az igazgatók 15-én tartják teljes ülésüket.

TŰZ A SZEGÉNYHÁZBAN. Illinois állam *Kane* megyéjének szegényházában, közel *Batavia*hoz, éjjel tűz ütött ki. Az intézet lakói, köztük számos örvült, ijedten menekültek a szabadba. A tüzet eloltották vagy 2 óra múlva, de a kár azért 25.000 dollár. Senki sem égett benn. Az örvülteket másnap reggel hosszas vadászat után összefogdos-ták.

TAFT EURÓPÁBAN. Az Egyesült Államok hadügyminisztere, *Taft* Károly sokat beszélt magáról, illetve utjáról. Ma elmegy Berlinbe, holnap már nem meg. A mult héten már kijelentette, hogy *Yokohamából* egyenesen *San Francisco*ba, onnan pedig hazamegy *Washington*ba. Tegnapelőtt pedig már az amerikaiak berlini nagykövete elintézte a dolgot, hogy *Taft* Károlyt a német császár *Wight* szigetén fogja fogadni. Sőt már az is programszerűen el van rendezve, hogy hol fogadja őt az orosz császár, az angol király és a francia köztársasági elnök.

RENDŐRSÉG SZTRÁJKOL. New York város rendőrfőnöke az ő alája tartozó ügyosztályokat értesítette, hogy minden fizetést szüntessenek be és minden munkával hagyjanak fel, miután nincsen pénz. A rendőrfőnök ezt azzal indokolta, hogy a költségvetésbe a rendőrség céljaira előirányzott pénzek kintalványozását *Metz* tanácsos megtagadta. A rendőrfőnök *Hughes* kormányzóhoz folyamodott segítségért.

MUNKA NÉLKÜL. A nagy pénzüváltásnak a munkaviszonyokra is megvan a maga súlyos következménye. A new townereki ennygyár 600 munkása már is érzi ezt. Azzal az indoklással, hogy nincsen pénz, beszűntették az üzemet. A gyár vezetése kijelentette, hogy mihelyt a pénzüváltás kedvezőbb fordulatot vesz, újra felveszik a munkát.

DRÁGA HAJÓTEHER. A Cunard-vonal legújabb hajója, a *Lusitania*, utolsó előtti utjával világrekordot csinált, amennyiben az óceánt 4 nap, 19 óra és 52 perc alatt szelte át. Utolsó utját még ennél is gyorsabban tette meg. Négy nap, 18 óra és 40 perc alatt tette meg a nagy utat. A hajó 12.000.000 dollárt hozott aranyban. A *Lusitania*én érkezett meg *Hengelmüller* báró osztrák-magyar nagykövete is.

EGY MILLIOMOS ÉHEN HAL. Connecticut állambeli *New Haven*ből jelentik, hogy az ottani köztétékony-sági kórházban most halt meg mint koldus *Adams Tridor*, aki ötven év előtt elismert vezetője és mintaképe volt a Connecticut állambeli aranyifjúságnak. *Adams* az apjától egy milliót örökölt, amelynek hamarosan a nyakára hágott. Majd nagybátyja hagyott reája egy mesés vagyont, de ezt is elverte. Az utolsó években koldulásból tengette nyomorult életét.

KÖZVETLEN CSOMAGSZÁLLÍTÁS AZ Ó-HAZÁBA.

HONFITÁRSAIM ÉS AZ Ó-HAZÁBAN MARADT HOZZÁTARTOZÓIK ÉRDEKÉBEN KÖZVETLEN EXPRESSZ CSOMAGSZÁLLÍTÁSI OSZTÁLYT SZERVEZTEM, AMELY A LEGKISEBB SÜLYU CSOMAGOT IS A LEGGYORSABBAN, A LEGOLCSÓBB DÍJTÉTELEK MELLETT SZÁLLITJA AMERIKA BÁRMELY VÁROSÁBÓL AZ Ó-HAZA BÁRMELY HELYSÉGÉBE.

A KÖZELGŐ KARÁCSONYI ÉS ÜJÉVI ÜNNEPEK ALKALMÁBÓL AJÁNLOM EZEN OSZTÁLYOMAT HONFITÁRSAIM SZIVES FIGYELMÉBE! DIJTÉTELEK VÉGÉT SZIVESKEDJENEK KÖZVETLEN HOZZÁM FORDULNI. ÁLLANDÓ ÜGYFELEIM PÉNZKÜLDEMÉNYEIT BÁRMILYEN MAGASSÁGBAN

KÉT NAP ALATT KÉZBESITEM AZ Ó-HAZÁBAN CSEKÉLY 68 CENT LEFIZETÉSE ELLENÉBEN. IRJANAK PROSPEKTUSÉRT ÉS MEGRENDELŐ LEVÉLÉRT. DIJMENTESEN KÜLDÖM!

LÁNG JÓZSEF a „NEMZETKÖZI UTAZÁSI IRODA ÉS PENZVÁLTO TÁRSASÁG” igazgatója. 1496 SECOND AVENUE, Cor., 78th STREET, NEW YORK, N. Y.

A PERTH AMBOYI DAL ÉS MÜKEDVELŐ KÖR

Fennállásának ötödik évfordulójára november 21-én est 8 órakor a Gadsdeck Hallban színelőadással egybekötött mulatságot rendez, amelyet megelőző Ünnepi beszéd, tartja *fő. Perényi László* plébános, a kör diszelnöke.

A kör története, felolvassa *Bögözy Gyula*. Ezt követi a színelőadás. Előadásra kerül:

VIRÁGFARADÁS

Vigjáték egy felvonásban. Irta: *Muray Károly*.

Kovács Péter ..... *Vass János* ur ..... *Ödön unokaöccse* ..... *Haizer Ignátz* ur
Mártha neje ..... *Papp Jánosné* urnő ..... *Laczi ügyvéd* ..... *Richter M. ur*
Nelli unokahúga ..... *Dakó Juliska* k. a. ..... *Kati cseléd* ..... *Sirman Károlyné* urnő
Történik egy vidéki városban. Idő jelenkor.

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt folyóirat.

Megjelen minden KEDDEN és PÉNTEKEN. A „Bevándorló” újságvallalat: Makray Aladár. Szerkesztő: SINGER MIHALY. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 327 EAST 13th STREET, NEW YORK. Telefonszám: 4350 ORCHARD. Pittsburg iroda: 1415 Fifth Ave., Pittsburg, Pa. Irodavezető: dr. Hódinka Tivadár.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK: New York város egész évre \$3.— Egyesült Államok egész évre \$2.50 Magyarország egész évre \$4.—

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every TUESDAY and FRIDAY. Published by the „Immigrant” Publishing Co. Aladár Makray.

Edited by MICHAEL SINGER. Editorial Rooms: 327 East 13th St. New York. Telephone: 4350 ORCHARD. Pittsburg office: 1415 Fifth Ave., Pittsburg, Pa. Manager: dr. Theo. Hódinka.

SUBSCRIPTION RATES: For New York City, 1 year \$3.— For the United States 1 year \$2.50 For Hungary, 1 year \$4.—

Entered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y., under the act of Congress of March 3, 1879

SZILÁNKOK.

Rossz idöket jöselnek a vészhi-
rökök. Azt mondják, hogy kemény tel-
nek lesz itt Amerikában. Hogy a gyárak
becsukódnak, hogy az ipartelepeken ei-
nélül a munka zaja. S igazolják e
jövendölésük alapos voltát a new yorki
pénzváltással és azzal, hogy egyes gyár-
ak ideiglenesen tényleg beszüntették
az üzemet.

Igy Connecticut állambeli Bridge-
porton, ahol tudvalevőleg különösen sok
a magyar, most egyszerre három nagy
gyárban is szünetel a munka. Sok száz
magyar esett ki egyszerre a kenyérgere-
sestől. Szomorú állapot ez. De nem
kétségbeeszt.

Aki ismeri a viszonyokat, tudja,
hogy az üzembeszűntetés dehogyan is a je-
le egy komolyabb válságnak. Hangul-
latesinálás ez. Elnökválasztás lesz a
jövő esztendőben s most azzal akarnak
ráijeszteni a népre, hogy Roosevelt po-
litikájának folytatása gazdasági ha-
nyatlást, gazdasági bukást fog maga
után vonni.

Hazudnak a vészhi-
rökök. Az ideiglenes gazdasági visszaesést azok
idézik elő mesterségesen, akiket Roose-
velt akar és fog megakadályozni abban,
hogy törvény és jog ellenére halmozza-
nak össze mesés vagyonokat hogy pénz-
szeszákok uralkodjanak a népek milliói
felett.

A bőrüket féltő népszópolozók
fognak zavart előidézni, de ezt a zavart
csakhamar rendezett viszonyok fogják
ismét felváltani és a munkás kezek alig
lesznek hosszabb pihenésre kárhözta-
va.

Ha mindjárt elszomorító is, mégis
jóízűt kacagunk különben igen tisztelt
lapírtásunkon, a Clevelandban meg-
jelenő „Magyar Napilap”-on, illetve en-
nek egyik vezércikkén.

Tudvalevőleg a clevelandi magyar
lapok, köztük persze a „Magyar Napilap”
is, hónapok óta elkezdett har-
szot folytatni az ottani magyarság
egy lelkes barátja ELLEN, Tom Joha-
son, Cleveland város polgármestere el-
len. Az okot már egyszer felemlítet-
tük.

A polgárság mégis nagy szótöb-
bséggel Johnsont ültette újból a polgár-
mesteri hivatalba. S a választást kö-
vető napon egy vezércikket írt a „Ma-
gyar Napilap”, mely heteken át napo-
nta mérges cikkekkel TÁMADTA Tom
Johnson. A vezércikk következőleg
végződött: „Nagy meglepésünkre
szolgált tapasztalatunk, hogy a magya-
r lakta városrészek polgársága túlnyomó
számban szavazott Tom Johnson MEL-
LETT és így teljes joggal állíthatja,
hogy az érdem megjutalmazásában neki
is van részük.”

Ami magyar nyelven azt jelenti,
hogy a clevelandi magyarok a saját jó-
zanabb belátásuk szerint, nem pedig a
clevelandi magyar lapok cikkeit szerint
szavaztak. Hogy a „Magyar Napilap”
ezt nyíltan bevallja, minden esetre nagy
dicséretére válik.

A MAGYAR JEGYBANK BIZTOSÍTÁSA.

Irta: Holló Lajos.

A „Magyarország”-ból vesszük át e
cikket:

Nagy lelkiörömet okozhat az egész
országban, hogy az önálló magyar jegy-
bank felállításának kérdése biztosított-
nak tekinthető. 1910-ben a magyar
jegybank meglez.

Sem politikai tekintetek, sem Ausz-
triával szemben fenforogó nehézségek azt
meg nem gátolhatják. A parlament
többsége, még pedig túlnyomó nagy
többsége elhatározásának egész szilárd-
ságával áll az önálló jegybank mellett.

Azok a kisebbségek levő, de tiszte-
letreméltó politikai tényezők, amelyek-
nek pénzügyi aggodalmaik voltak, meg-
vagyok róla győződve, hogy a minden
részletre kiterjedő pénzügyi adatok elő-
terjesztése által aggodalmaikra nézve
teljesen meg lesznek nyugtatva.

A parlamenti bizottság azonnal meg-
kezdi működését és a bank kérdésének
tüzetes előkészítésével lehetővé teszi,
hogy a kérdés minden részletére nézve
teljes világosságot vessenek.

Ezen tárgyalások folyamán ki fog
derülni, hogy egy idegen országgal való
közös jegybanknak fenntartása egyetlen
államnak sem válhatik előnyére. Egyet-
len állam sem folyamodott még a vilá-
gon ehhez az expedienshez. Mindegyik
állam, a legkisebb és a legnagyobb egy-
aránt, önállósította hitelét, és meg-
övtá azt attól az egyoldalúságtól, a
melybe öt pénzügyeinek egy idegen ál-
lammal való összefonódása sodorhatja.

Egyik állam sem adott még kényszer-
forgalmat olyan papírjegyeknek, ame-
lyeknek bent az országban fedezete
nincs. Egyik állam sem bízta hitelét
tényleg uralmát olyan idegen állam pénz-
ügyi köreire, mely állammal időközön-
ként súlyos gazdasági konfliktusokba
keveredhetik. Egyik állam sem szolgál-
tatja ki magát egy másik állam mester-
ségei rohamának és támadásának.

Kétségtelen, hogy a politikai és pénz-
ügyi okok egész szériese fog felvonulni
az elfoglaltan aggodalmaskodók meg-
nyugtására. És remélhetőleg az or-
szág fellépése egyhangú lesz az önálló
magyar jegybank kérdésében. De ha
nem is lenne egyhangú, a parlamenti
többség akarata érvényesítésének nem
lesz semminemű akadály.

Ugy Bécsben, mint Magyarországon
ezzel megszűnik a közös bank szabadal-
mának meghosszabbítása érdekében
megindult kíméletlen akció. A bank
kétségtelenül kéri fogja meg ez évi
közgyűlésében a szabadalom meghos-
szabbítását. De 1908-ban a parlament
az önálló jegybank mellett foglalt
állást, a bankkal a törvényre megál-
lapított likvidáció fog 1910-ben bekö-
vetkezni.

Ha mindezt teljes reményekkel
mondhatjuk is, mégis nagy könnyelmű-
ség volna, ha a jegybank hívei, a kivit-
vott eredményekben elbizakodva, ezen-
tul már tértelenségbe esnének.

Az üzerek egész serege fog még fei-
vonulni, hogy még egyszer a bécsi bank-
nak propagandát csináljon. Azok az
itteni faiseurök, akik a pénzpiac köz-
vetlen szükségleteinek elhanyagolásá-
val a jogosulatlan közvetítés busás jö-
vedelmét élvezték, bizonyára szintén
minden követ megmozdítanak, hogy a
mai helyzet, amely nekik annyi hasznot
nyújtott, minél tovább megmaradjon.
A bécsi bank pénzén nyereszkeznék, itt
uzsorszákoskodni, most pedig a piacot
csorbahagyják, ez tetszett a monopó-
liumot élvező pénzüzereknek.

Csak semmi verseny, semmi direkt
hitel és semmi olesó kamatláb!
De ezeken kívül most kézzel-lábbal
dolgoznak a magyar nemzeti banknak
azon „szinte hívei” is, kik a darabant-
világ reményteljes korszakából maradtak
itt vissza. Ezek most nagyon kö-
telkednek és aggodalmaskodnak. Fél-
tik a nemzeti bank sorsát!

Szent Isten, Fejérváry és Kristóffy
emberei, mint a magyar nemzeti jegy-
bank apostolai! Nem lesz meg a bank.
Feladták az ország jogát. Azok jajve-
szelnek így, akiknek egész életük össze-
szen forrva a bécsi közös intézmé-
nyek ápolásával.

Ezek vajjon mikor tagadták volna
meg a közös jegybank szabadalmanak
meghosszabbítását? De hiszen nem is
ez fáj a jó embereknek.

Ök most nagy reményekben ringat-
ták magukat. Azt hitték, a független-
ségi párt össze-vissza darabolódik, a
koalíció szétmállik, a kormány meg-
bukik, a parlament összezabalyodik.
Vig élet lesz újból a darabant urakra.
És a nagy reménykedés ime teljesen
füstbe ment.

Ellenkezőleg, az ellentétek a bank
dolgában kiegyenlítődek. A független-
ségi párt álláspontja kétségbevonhatat-
lanul tisztázódott. Az egész hatalmas
nagy függetlenségi párt egységesen ve-
szí fel most a küzdelmet az önálló ma-
gyar jegybankért.

Ez olyan csapás az egész várakozó
hadra, hogy alig bírnak belőle felocsud-
ni.

Még azt se mondhatják: El lesz a
bank felállítására halasztva Isten tudja,
mikorra.

Hiszen egy év alatt dönteni kell a
parlamentnek a dolog felett. A bank-
szabadalom lejárt, a törvény kötelező
határidőt irt elő. Egy év és minden ha-
zugságban meg lesznek fogva. Sőt a
parlament még az egy évet sem várja
be. Egy hó alatt a parlamenti bizott-
ság kezébe veszi a dolgot. Kutat, vizs-
gál, tanácskozik. Mozgásba hozza az
egész nagy kérdést.

Nem használ tehát a sok lelkiismer-
etlen ámitás semmit, amit a magyar
bank gonoszlelkű ellenségei szeretnének
terjeszteni.

A nemzet megvan arról győződve,
hogy nem a darabantoktól várhatja az
ország politikai és pénzügyi felszabadít-
ását. És nem is Tiszától és híveitől,
akik esküdtek ellenségei voltak mindig
mindenféle függetlenségi törekvések-
nek.

Várhatja azt egyedül a függetlenségi
párttól és várhatja azoktól a hazafias
pártoktól, amelyek a nemzet jogainak
kivívására szövetkeztek.

Ezek sorában is ellentétek voltak a
bank dolgában. Azért kellett az ellen-
tételt kiegyenlíteni és a helyzetet tisztá-
zni.

Most, hogy ez minden oldalról bekö-
vetkezett, a magyar nemzeti bank sorsa
biztosítottnak tekinthető.

A nemzet munkába veheti immár ön-
állóságának megteremtését. Egvőre
a pénzügyi téren, de magában véve ez
is nagy eredmény.

Megjeleni Európa nemzetei előtt
mint önálló állam, saját jegybankkal,
saját pénzforgalommal, önálló hitel-
léttel: minden komoly gondolkodása
ember meg tudja ítélni, hogy ez mit je-
lent.

És bent is felszabadulni a százados
nyomás alól. Bécs nem diktál többé,
nem szorongat többé. Üzleti életünk,
gazdasági helyzetünk a maga lábára
fog állni. Mindez a szebb jövőnek biz-
tos záloga.

Ha némi áldozatot kell is hozni, ha
a küzdőknek támogatást kell is kiállani,
csak előre bátran, az a fő, hogy a cél
biztosítva legyen, az elérendő siker meg-
fogja jutalmazni a nemes törekvéseket.

N Ö V E K E D É S .

Rokonokhoz jönnek a bevándorlók.

Watchorn, Ellis Island bevándorlási
főbiztosa szerint a bevándorlás nem
apad. Bizonyítják ezt a bevándorlóról
szóló statisztikai kimutatások. Ömlik
a nép Amerikába. Október hónapban
is 86.493-an érkeztek ide, hogy itt ke-
ressék meg mindennapi kenyerüket.

A szám maga sokkal kisebb jelentő-
séggel bír annál a ténynél, hogy mind-
össze csak 2573 olyan bevándorló akadt
a 86.000-ból, akik sem rokonhoz, sem
baráthoz nem jöttek, de egyetlenegy
sem, akinek ne lett volna meg utiránya.
Mindegyik tudta, hová menjen, hol kap-
hat munkát.

Az olaszok után most is Magyaror-
szág kivándorlói vezetnek. 24.285-en
érkeztek Magyarországból, akik közül
4199 szinmagyar volt, 2736 férfi és 1463
nő. Ezek 72.277 dollárt hoztak maguk-
kal. Tótokként 2670 férfi és 974 nő
lett bejelentve, akik 41.706 dollárt val-
lottak magukénak megérkezésükkor.

Olaszországból 17 és félezer, Orosz-
országból 13 ezer, Ausztriából 11 ezer
ember érkezett ide az elmúlt hónapban.
Az október hónapban ideérkezett beván-
dorlók összesen 1.717.523 dollárt val-
lottak be mint magukkal hozott kész-
pénz vagyonukat.

A múlt hét végén érkezett be Fiumé-
ből a Pannónia és 2124 bevándorlót ho-
zott magával, akiknek legnagyobb része
magyar és tót.

A mi kedvelt bankárunk

JOS. TOMCSÁNYI

HOMESTEAD, Pa. —
DUQUESNE, Pa.

A NAGYVILÁGBÓL.

A KIVÁNDORLÓK ÉRDEKE. Ausz-
triában is, Magyarországon is a kiván-
dorlási ügynökök egész raja csábítja a
népet az Egyesült Államok déli részei-
be. A két ország kormányja most a né-
pet arra figyelmezteti, hogy ne üljenek
fel a csábításnak és ne hagyják magu-
kat elvakítani az aranyhegyeket ígéro
ajánlatoktól, hanem csak abban az eset-
ben menjenek, ha látják, illetve tudják,
hogy ott lent a munkásnak mint ember-
nek is becsé van. Kár, hogy e körren-
deletet értelmében a községvezetők nagy-
terében — már ahol ilyen van — ki-
függesztett plakátok olvasatlanok ma-
radnak.

LIPÓT MAKACSKODIK. A ka-
landjairól és rablógazdálkodásáról hí-
res Lipót belga király, tudvalevőleg, a
Congo-államot magántulajdonának
tekinti és most, hogy a belga parlament
is bele akar avatkozni ebbe a dologba,
kijelentette, hogy inkább leköszön, sem-
hogy ő alávesse magát a parlament akar-
atának. A belga király tudvalevőleg
sok milliót szerzett már magának a
Congo-államból. Hja, kell is neki. Ha
már nevet és trónt nem tud két gyerme-
kére hagyni, legalább pénzt, sok pénzt
biztosít nekik.

FÖLDRENGÉS. Spanyolország Toi-
le la Kibare községét földrengés láto-
gatta meg. Számos ház összedült és
sok ember életét veszítette. Nem mesz-
sze a helységtől a földrengés követke-
ztében megnyílt a föld és a tátongó sza-
kadékból füst és gőz ömlött ki.

EGY MINISZTER HALÁLA. Yor-
ker van Panhuys holland miniszter a
feleségével és Amsterdam város polgár-
mestere a felségével kirándultak. Késő
este, mikor hazatértek, lovaik megva-
dultak és az egész társaságot Hoch
Kerk mellett a csatornába fordították.
Valamennyien a hullámokban letek a
láluakat.

3400 ÁLDOZAT. Mult számunkban
említettük, hogy a bucharai földrengés-
nek, hivatalos jelentés szerint, alig né-
hány áldozata van. Egy orosz újság
nem sajnálta a pénzt és fáradságot, ki-
küldte egy emberét. Az aztán kicsit
mást jelentett, mint a hivatalos vizs-
gálat jegyzőkönyve. Azt írta lapjának,
hogy Karatag városában kö nem ma-
radt kövön és hogy mindössze 70 ember
maradt életben. A halottak száma ab-
ban az egy városban 3400.

KHINA JOGAI. Khina tudvalevő-
lag nem részes a nemzetközi postaszec-
szédsben és ezen az alapon Oroszország
nem hajlandó neki a leveleket kiszol-
gáltatni. A dologból könnyen komoly
bonyodalmak fejlődhetnek.

A JAPAN BARÁTSÁG. Hayashi
japán külügyminiszternek legutóbb tett
kijelentése talán a harcziás amerikai
lapokat is meg fogják nyugtatni.
Hayashi ugyanis azt mondta, hogy a
legfőbb okot, ami tulajdonképpen a fe-
szült viszonyt előidézte, a kivándorlást
a kormány tőle telhetőleg megakadá-
lyozza. Hayashi ugyan azt is mondta,
hogy a japánok bevándorlása ellen csak
néhány helyen van kifogása az Egye-
sült Államok lakosságának és ezt az el-
lenszenvet az amerikai lapok igyekez-
nek számszorosra erős színben feltűn-
tetni.

OBERAMMERGAU BAJAI. Ober-
ammergauban minden tízedik esztendő-
ben a világ vallásrajongói összegyűl-
nek, hogy végignézzék a viláhirű pasz-
zant-játékokat. A Krisztus-szerepet már
két ízben Lang Guido játszotta. Haiser
plébános most azonban határozottan
tiltakozott Lang fellépése ellen, mert
„érdemtelen”. A plébános ellenszenve
Lang ellen onnan van, hogy politikai
ellenfelek, amennyiben Lang a legutol-
só képviselőválasztások alkalmával sza-
badelvi programmal lépett fel képviselő-
jelöltnek. De Langnak is vannak hí-
vei és a szerep körül véres verekedéseket
rendeznek Oberammergauban. A két
tábor nap-nap melletti összetűzése any-
nyira veszedelmes jellegűt öltött, hogy
csendőrséget vezényeltek ki és az vigyáz
a rendre.

A CZIGÁNY MIATT.

Négy magyar letartóztatva

Wirth János, Jurida Sándor, Tóth
Béla és Fibey György, a New Jersey ál-
lambeli Newark lakosai, valamennyien
magyarok, a választás éjjelén a diadal
hallatára nagyon felbuzdultak. Örö-
mükben egyik magyar kocsmából a
másikba botorkáltak, míg végre a Pla-
vezky Armin szalonjában egy cigány
felölt összekezdtek.

Innen azonban hamarosan kiteszko-
ták a társaságot, mely egy másik ma-
gyar kocsmában, a Gross Henrik ma-
gyar kávéházában folytatta a mulatsá-
got a veszekedést és a verekedést is. Be-
leavatkozott a dologba a kávéház főpín-
czérje is, aki, mikor látta, hogy a cig-
gányt bántalmazni akarják, pártját
fogta és ki akarta szökteni a kávéház-
ból. De már erre Fibey Györgyben is
felébredt a virtus, felkapta a vasból ké-
szült szivarvágó gépet és ugy főbevágta
vele a főpinczért, hogy az eszméletlenül
terült el a földön.

Ennek láttára Jurida Sándorban is
kitört a vitézkedési vágy, előrántotta
revolverét és vaktában lövöldözni kez-
dett. Egy golyó Wirth János sértet-
te meg könnyen.

Az egész társaságot letartóztatta a
rendőrség. Laudsman főpinczért és
Wirth Jánost kórházba szállították, a
többi a rendőrség fogházába. Mint ér-
tesítünk, Wirth nem kívánja Jurida
megbüntetését.

DEUTSCH TESTVÉREK
BANKHÁZA
319 East Houston st., New York.
Törvényes képviselői a legjobb
hajóvonalnak, Hamburg, Bréma,
Rotterdam, Antwerpen vagy Fiume
már át - Cunard vonalon.
Pénzüldemények továbbítására
az országba a legmegbízhatóbb cég.
KÖZJEGYZŐI HIVATAL.
Magyar köcsönkönyvtár, tüzbiz-
tosítás, csomagok kihozatala és ha-
zaszállítása.
Levélcím:
DEUTSCH BROS.,
319 East Houston st., New York.

BORSZÉKI GYÓGYVIZ
A VIZEK KIRÁLYA
— Különleges szer gyomorjaj és köbcsény ellen. —
Orvosi szaktekintélyektől a legmegebbsen ajánlva, hólyag és
vizeleti szervek bántalmánál, vesebajoknál, cukros hűgyár,
a torok és tüdőszervek bajainál, epék és gyomor-megbetegé-
déseknél. Egészségeseznek kítűnő ízű, igen üdítő ásványviz,
bor, cognac, vagy citromsavval vegyítve.
EGYEDÜLI KÉPVISELŐ AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN
VIDDER EMIL
IRODA: 36 Ave. C. RAKTÁR: 40 Ave. C. NEW YORK.
— MINDENKI ÁLTAL MEGTEKINTHETŐ. —

ALAPITTATOTT 1889. EGYESÜLT ERŐVEL.
JACOB KLEIN
MAGYAR BANKHÁZ, HAJÓ- ÉS VASUTI ÜGYNÖKSÉG,
KÖZJEGYZŐI IRODÁJA
1340 Penn Avenue, PITTSBURG, PA., és 207—6th Avenue, HOMESTEAD, PA.
KÜLDÜNK PÉNZT az ő-hazába olesó áron és 30 nap alatt kézbesítjük a pénz
átvételét igazoló postal feladó levényt.
VESZÜNK ES ELADUNK külföldi pénzeket. Pénzeiket elhelyezük bármely
hazai bankba, vagy a magyar királyi postatakarékpénztárba és beszerzük
az eredeti betétkönyveiket.
ELADUNK HAJÓJEGYEKET a legorszabb hajókra a hajótársulatok ere-
deti árán és utasaink a legorszabb vonattal a Pennsylvania Union depójáról továb-
bitatnak New Yorkba.
ELFOGADUNK BETÉTEKET a „HUNGARIAN AMERICAN SAVINGS & TRUST
CO. JAVARA IS.
MAGYAR AMERIKAI TAKARÉK ÉS HITELTÁRSULAT, DUQUESNE, PA.
Két százalék csekszámlára. Négy százalék betétszámlára.
ALAPTŐKE ÉS FÖLŐSLEG \$175.000.00.

Kedd,
H
BUI
az az
szettl
néhány
helytan
budape
latot a
mellék
gyalcsi
gyobb,
melyek
zött me
Éjjel
ezeket
tizet a
első ke
kerület
böl és
litottak
bábas
nagy b
is elők
ügy, a
a golyó
közül
zítivet
nappal
nagy u
tapaszt
nó kar
vége le
még me
szülés
Tula
ki a de
tett a
gálat,
dapest
szonyol
vannak
házhöz
A sz
tartózt
gyon t
kijelen
bizony
zött elv
BUI
Vásár
utca
megje
ságra v
akit k
Nagy
követ
rátjáva
dett me
két De
azóta n
csak a
Hétel
nalig, a
csön-for
— Cs
lahogy
Dezső,
son tör
Ekkor
lyéről,
nek val
madt:
— No
diadali
kutra,
a löve
káiig v
takarók
vére ki
téli kö
mészet
ja nevé
megörül
Hecht-b
na köle
bankban
velet ir
hoz; a t
laszt ka
magyara
fogta a
a válas
Hecht-b
kért oss
felmond
kölesont
Csakh
zett, mi
kutra,
csönado
csak, ho
hamisít
ellen me
a hivata
pedig é
egy mük
karjai m
jávában
A
ARAI
hogy a
harcz k
emlékm
valósítá
mert a v

Hazai Dolgok.

Veszélyben a gólya.

BUDAPEST. A főkapitányságnak az az osztálya, amelyik erkölcsrendéssel és egészségügygel foglalkozik, néhány nap óta hemzseg a gólyák földi helytartóitól, a madámoktól. Harmincz budapesti születésű ellen folytat vizsgálatot a rendőrség, akik valamennyien mellegfoglalkozásként üzik az angyalcsinálást. Kis odúban a legnagyobb, legsötétebb bűnök rejtőznek, a melyekről Zola mester is csak sorok között mert nyilatkozni.

Éjjel-nappal hajszolták négy nap óta ezeket a kiváló hölgyeket, akik közül tízet a nyolczadik kerületből, ötöt az első kerületből, nyolczat a harmadik kerületből, kettőt a negyedik kerületből és háromat a hetedik kerületből szállítottak a rendőrségre. A harmincz hábaasszony körül egész bizonyosan nagy botrány fog keletkezni. Nagyon is előkelő hölgyeket kompromittált az ügy, akik gyakran fordultak segítségért a gólyanénkéhez. Az elővezetett nők közül csak Vajdasz Józsefné lehet pozitív rábizonyítani. Ezelőtt két hónappal megoperált egy fiatal leányt, nagy urnak a maitresse-jét, kit bolond tapasztalatlansága kergetett a bűnös nő karnai közé. Az operációnak rossz vége lett. A leány kórházba került s még most is súlyos betegnek fekszik a szülészeti klinikán.

Tulajdonképpen ezen a réven pattant ki a dolog. A leány anyja feljelentést tett a rendőrségen s megindult a vizsgálat, mely kiderítette, hogy egész Budapest be van kerítve angyalcsináló asszonyokkal, akiknek viszont szintén vannak ugynevezett felhajtók, akik házhoz szállítják az áldozatokat.

A születésűk közül eddig egyet sem tartóztattak le. A főkapitányságon nagyon titkolják a dolgot, újságírók előtt kijelentették, hogy egyelőre semmi se bizonyos. Ugy látszik, a sok baba között elvész a botrány.

Vége a lumpolásnak.

BUDAPEST. A Magyar Gazdák Vásárcsarnokellátó Szövetkezete Imre-utca 4. szám alatt levő hivatalában megjelent két detektív és a főkapitányságra vitték Nagy Dezső hivatalnokot, akit kihallgatás után letartóztattak. Nagy Dezső ravaszul kieszelt csalást követett el egy Mihalik Dezső nevű barátjával, akivel a nyár elején ismerkedett meg egy fővárosi mulatóhelyen. A két Dezső hamar összebarátkozott és azóta nem választotta el őket semmi, csak a börtön elhagyásán vastag fala.

Hetekig mulattak együtt estétől hajnalig, amik egyszerre kifogytak a kölcsön-forrásból.

Csak legalább a nyarat tudnók valahogy kihuzni, — sóhajtott fel Nagy Dezső, amikor egyszer valami megoldáson törték a fejüket.

Ekkor Mihalik Dezső felugrott a helyéről, a homlokára esapott, mint akinek valamilyen nagyszerű ötlete támadt:

— No, hát lesz pénz! — kiáltotta diadalittasan és másnap elutazott Sós-kutra, ahol a takarékpénztár tisztviselője volt. A megoldásra nem kellett sokáig várni. Két nappal utóbb a sósikuti takarékpénztártól egy Nagy Dezső nevére kiállított, 4600 koronáról szóló betéti könyvet hozott a posta, amelyet természetesen Mihalik hamisított a barátja nevére. Nagy Dezső persze nagyon megörült ennek és nyomban elment a Hecht-bankházba, hol háromezer korona kölcsönt kért a könyvecskére. A bankban azonban óvatossak voltak és levelet írtak a sósikuti takarékpénztárhoz; a tudakozódásra megnyugtató választ kaptak; aminek az az egyszerű magyarázata, hogy Mihalik Dezső elfogta a bank levelét és ő maga írta meg a választ a takarékpénztár nevében. A Hecht-bankház erre kifizette a kölcsönt-kért összeget és vártak, hogy ha a betét felmondása lejár, hogy visszaváltsa a kölcsönt.

Csak hogy Nagy Dezső nem jelentkezett, mire a bank újból levelet írt Sós-kutra, hogy fizessék ki a könyvre kölcsönadott összeget. Ekkor derült ki csak, hogy a takarékkönyvet Mihalik hamisította. A két esalo fiatalember ellen megterítették a feljelentést. Nagyot a hivatalban fogták el, Mihalik Dezsőt pedig éjjel találták meg a detektívek egy mulató szeparéjában, ahol egy leány karjai között, cigányzenész mellett javában mulatott.

Emlékmű a vesztőhelyen.

ARAD. Az aradiak régi óhajtsa, hogy a vesztőhelyet, ahol a szabadságharc kilenc tábornokát kivégezték, emlékművel jelöljék meg. A terv megvalósítása eddig sok nehézséggel járt, mert a vesztőhely területe magántulaj-

don volt és a tulajdonos, egy osztrák őrnagy, nem akart tőle megválni. Most az aradi képző- és iparművészeti társulat vette kezébe az ügyet és diszes mauzóleumot akar építeni a vesztőhelyen. **Agyonverték egy kisbíró.**

CZINKOTA. Néhány nappal ezelőtt egy „uri“ társaság duhajkodott a Weisz Náci verekedésekről híres korezmájában. Mikor a társaság már tulhangos volt, a korezmába belépett Mészáros Pál kisbíró és csendre intette a duhajkodókat. A társaság egyik tagja, egy mérnök erre kétszer pofon vágta a kisbíró, ki a földre esett. A következő pillanatban az „urak“ lecsavarták a petróleumlámpát s ahányan voltak, nekiestek a szerencsétlen embernek s agyba-főbe verték. Mészáros nagynehezen hazavánszorgott, lefeküdt, de többet nem kelt fel az ágyból. Meghalt. A mulatózó társaság természetesen megijedt Mészáros halálának hallatára és a kisbíró apját rá akarták venni, hogy ne tegyen ellenük feljelentést. Az öreg paraszt már beleegyezett volna a hallgatásba, de időközben a hatóság is beleavatkozott a dologba és a pestvidéki törvényszék kiküldte Aczél vizsgálóbíró és Szikszay törvényszéki orvost, aki felboncolta a kisbíró holttestét és megállapította, hogy a halált koponyarepedés és agyvérzés okozta. A vizsgálóbíró közölte a csendőrökkel a boncolás eredményét és elrendelte a duhajkodó társaság ellen a vizsgálatot. **Vagyonhiány miatt.**

DEBRECZEN. A világhüzemű István-gőzmalom igazgatósága hivatalosan tudatja, hogy az őrlési üzemet be szüntette, tekintettel a vasuti kocsihányra. Mindennapra 22 kocsit kértek s a vasutat csupán 3—4 kocsit bocsátottak rendelkezésükre. Az államvasutak raktárai telve vannak őrléményekkel. A vasutiigazgatósághoz sürgönyöztek segélyért. Valószínű, hogy gyors intézkedés fog történni s így helyreállítják a rendes üzemet. **Gyilkos közöris.**

DUNASZENTPÁL. A községben két vándor közöris találkozt. Hogy egymás üzletét ne rontsák, egyeztek meg, hogy az egyik: Hirschmann István a faluban összegyűjti a közörisülmi valót, a másik, Balázs György pedig addig a falu piacán közörisülget. Így is történt, csak a vége esett másképpen. Az osztozkodásnál ugyanis Balázs gyanakodni kezdett, hogy társa többet szedett be a munkáért, mint a menyit neki bevallott. Ezen összevetek és Balázs levéve a közörisü kerékéről a szíjját, a fiatalabb Hirschmann jól elverte. Az elnaspángolt szakitárs boszut forralt. Látszólag megbékült, de alig hagyták el a falu határát, hátulról úgy vágta fejbe a mit sem sejtő Balázst, hogy ez menten az árokba szédült. A merénylő nem elégette meg ezzel, hanem késével felvágta Balázs gyomrát és beleit kifordította. A járókelők találták meg a meggyilkolt közöris holttestét. A gyilkost már elfogták.

Összeesett az utcán.

GYÖR. Müller Lajosné, született Horváth Eszti 70 éves öregasszony, aki a püspöki vár alatti bódében lakik, az Erzsébet-uton összeesett. Kórházba szállították. **A szesz áldozata.**

GYÖRSZIGET. Hofbauer Károly közművesegéd annyira telestáta magát pálinkával, hogy a szesz elpöcögött benne. Borzalmas volt nézni, ahogy vergődött az utca porában. Mire a mentők érkeztek, már elvesztette eszméletét. Beszállították a kórházba. **Véres csavargás.**

KÁLLÓSEMJE. Szabolcsmegye. Pál Ferenc 25 éves legény ittasan beállított Stark korezmárhoz és bort követelt, s mivel követelése eredménytelen maradt, másodmagával megtámadta a korezmárost, ki hamarosan a faluban szolgálatot teljesítő két csendőrért küldött. A csendőrök békítő szavai daczára a legények velük is szembe szálltak s csak nagynehezen lehetett őket a községhezvinni. Itt Pál Ferenc hirtelen nekiment Sarudi csendőrszervezőnek, megütötte azt, ruháját letépte s a kardját is megragadta, mire a veszélyben levő őrszervező önvédelemből kardjával mellbeszurta a legényt. Mire a járási orvos Nagyállólól a helyszínre érkezett, meghalt. A csendőrök visszavonultak a városházra, mire a község legényei a községhez elé vonultak és zajongtak. Nagyállólól, Nyiregyházaról és Nyirbátorból csendőrség ment Kállósemjébe a nyugalom helyreállítására.

Munkás sorsa.

MAKÓ. Német Mihály és Majorovics György mezőhegyesi cukorgyári munkások munka közben egy gözcsap

mellett foglalkoztak. A gözcsap még eddig ki nem derített okból hirtelen felrobbant és a forró gőz leforrta az ott levő két munkást. Német seibebe azonnal belehalt. Majorovics oly súlyos sebeket szenvedett, hogy felgyógyulásához nincs remény. A vizsgálatot megindították.

Öngyilkos tanító.

MISKOLCZ. Szepesik János népis-kolai tanító, kinek most leti volna az esküvéje, a fürdőben mellbelötte magát és meghalt. Két levelet hagyott hátra. Ezekben bocsánatot kért. Öngyilkossága okát nem említette. Egyik levelét menyasszonyához, a másikat anyjához intézte.

Gyilkos fiú.

NAGYKÖRÖS. Bársony Sándor gazdát Ferencz nevű fia agyonlötötte. Azonnal meghalt. A gyilkos fiút elfogták s Kecskemétre szállították. Allítólag a közös babetermés elosztásán különböztek össze. A vizsgálatot megindították.

Agonygázolt állomásfőnök.

POPRÁD. A poprádfelkai állomáson az egyik tartaléképítész a síneken átfutó Adamek vasuti állomásfőnököt elgázolta és darabokra szakgatta. A szerencsétlenül járt népszerű állomásfőnök iránt, akit az egész Tátra nyaraló közönsége jól ismert, általános a részvétel. A vizsgálóbíró a helyszínén megindította a nyomozást, hogy kit terhel a felelősség.

Halálozás.

ROZSNYÓ. Hosszas betegség után elhunyt Maurer Arthur dr., tiszteletbeli megyei főorvos, élete 58-ik évében. Maurer Arthur Gömörmegye közeletében nevezetes szerepet játszott. A Rozsnói Híradónak három évtizeden át szerkesztője, az Andrassy-családnak uradalmi orvosa s bizalmasa volt. Az elhunyt Andrassy Manó gróf különösen kedvelte őt. Andrassy Gyula gróf külügyminiszternek a gömöri vadászatok alkalmával rendes kísérője volt. Ifjú korában Kis-Ázsiában, mint orvos a török hadseregben szolgált. A budapesti Koresolyázó-Egyesületnek Kresz Gézával együtt ő volt a megalapítója. Az elhunytat övegye, Schlosser Ludmilla, leánya: Emma, Schusztér Alfréd óbudai gimn. tanár neje, Olga, Jankovics Ottó külügyminiszteri fogalmazó neje és fia, Maurer Oszkár tb. főszoigabíró, valamint nagyszüma rokonság gyógyozta. Andrassy Géza gróf a temetésre Gömörbe utazott.

Ahol ninesenek férfiak.

SITÉR. Bihar megye. A községben néhány hónap óta megindult a népvándorlás Amerika felé, még pedig oly nagy mérvben, hogy ma már a község minden munkabíró embere a tengeren túl keresi kenyerét. A hatósági jelentések szerint a múlt hónapban több, mint kétszáz siteri ember vándorolt ki Amerikába. A községben ma már alig van férfi s a közeli jövőben a községi tisztseket is nők fogják betölteni.

Merénylőt a fogház udvarán.

SZABADKA. Az itteni törvényszék minap ítélezett Vaskó János és Gonya János mélykúti legények bűnyűgében, kik egy koremsai verekedés alkalmával egykét társukat agyonszúrták. A bíróság Vaskót háromévi, Gonyát négyévi fegyházra ítélte. A két elíteltet felebezés folytán átszállították a szabadkai törvényszék fogházába. A két legényt a fogház udvarára favágáshoz rendelték ki, midőn Gonya az eles fejszével hirtelen fejbévágta Vaskót, ki élettelelen esett össze. Az örök, azonnal lefoták Gonyát, ki azt mondta, azért követte el tettet, mert Vaskó a tárgyalás során őt bemártotta. Vaskó állapota, miután súlyos agyrázkódást is szenvedett, reménytelen.

Gyilkos harag.

SZATMÁRNEMETI. Idősebb Bodó József nagydobosi földmivest hazamene két régi haragosa, Parag József és Béres Gyula megtámadta és karókkal agyonverte. Bodó fiát, aki apja segítségére sietett, szintén félholtra verték. A rémes esetnek sok nézője volt, de nem mertek a merénylőkhöz közeledni, míg a csendőrség meg nem jelent, kik aztán a merénylőket az ügyészségre vitték.

Egyenruhás haramia.

TEREBESFEJÉRPATAK. A közeli erdő munkásait valószággal reménytelen tartotta néhány hónap óta egy uniformisos, fegyveres ember, akiről különben semmi egyebet sem tudtak. Hol itt, hol ott bukkant fel és lövöldözéseivel állandó reménytelen tartotta az erdő munkásait. Minap azután a csendőrszervezőnek nagy dulakodás után sikerült elfogni a titokzatos embert. Ekkor aztán furcsa dolog derült ki. Az elfogott ember Romanyik György közös hadseregbeli katona. Mintegy öt

hónappal ezelőtt megszökött a katonaságtól. Ezredében nem is vették észre kérését, csak most, mikor beérkezett a csendőri jelentés.

Egy község pusztulása.

SVEDLÉR. Szepes megye. Nagy tűzvész pusztított éjnek idején a községben. Egy csűr, ahol apró gyermekek tűzzel játszottak, kigyuladt, s ettől ugyszólván az egész község leégett. A lakosok teljesen hajléktalanul és élelem nélkül maradtak.

Pálmai-est Pálmai nélkül.

SZÉKESFEHÉRVÁR. Sok szó esik egy színházi estről, amely miatt a község alaposan felültette és kijátszva érzi magát. Napokon keresztül reklámozták nemcsak a városban, de megyeszerte, hogy egy fővárosi elsőrendű művészökből és művészekből álló társulat a Gyermekvédő Liga javára kabaret-előadást rendez. A műsoron Pálmai Ilka, Komlósi Emma és Rózsahgyi Kálmán szerepeltek több számmal. A jegyek, tekintettel a nevezett művészek fellépítésére, daczára az ötven százalékkal felemelt helyáraknak, mind elkelték. Az est fenyének ígérkezett. Elképzelhető azonban a közönség felháborodása, amikor a hirdett Pálmai-est Pálmai jelenléte nélkül folyt le, de nem érkezett meg Komlósi Emma és Rózsahgyi Kálmán sem. Talán nem is a rendezőseget kell hibáztatni ezért, mert meglehet, hogy Pálmai Ilka — mint azt máskor is megtette — határozottan megígérte közreműködését s csak azután mondtott el, amikor a fellépését hirdető reklám-plakátok már megjelentek. Az ilyen eljárás azonban nem méltó Pálmai Ilkához s főleg nem illő olyankor, amikor egy ilyen könnyelműen tett ígéret a jótékony cél diszkreditálását vonhatja maga után.

Ügyvédi iroda átadása.

UNGVÁR. Dr. Tüchler Sándor ügyvédi ügyvéd az Ungvári Népbank vezérigazgatónak megválasztotta. Ennek folytán nevezett ügyvéd 15 éven keresztül folytatott jóhírű gyakorlatával felhagyott és ezt a máramaroszi geti ügyvédi kamarának bejelentette azzal, hogy irodai ügyeinek lebonyolításával dr. Hámos Béla ungvári ügyvédet bízta meg, aki dr. Tüchler Sándor irodáját már át is vette.

KIMÉRI A TESTÉT.

A magyar főváros rejtelméből.

Régi dolog, hogy a regényírók fantáziája alig tud már újat produkálni. Ellenben a jó, öreg élet soha sem fog elfáradni, sőt állandóan javul az invenciója. A regények már száz esztendő óta érdektelenek, ellenben a rendőrség és a törvényszék rovaiban kiirt esetek akárhányszor felejtethetetlenül újak és utólréhetetlenek. A legújabb eset, mely lefozi az utóbbi évek legkülönösebb újságait, alig pár napos. Egy nyomorúságos, szegény, boldogtalan házaspár szerepel a történetben, fiatalok, alig pár hónapja vannak együtt, a férj munkaképtelen lett s az asszony kénytelen utcai szerelemmel megkeresni a kenyerét. Esténként sirva, fuldokolva bucsuzik el férjétől, hogy kimenjen az utcára néhány forintot keresni.

A budapesti rendőrségen, az első emeleten van egy világos, nagy terem, Naszády kapitány szobája, melyet bizalmas körben bérmaszobának hívnak a rendőrtisztek. Ebben a szobában buknak el azok a lelkek, akik gyengék, hogy küzdjenek az étellel, idejőnek igazolványért, mely engedélyt ad nekik a nyilvános szerelmekhez. Minap délelőtt Naszády kapitány segédjénél, dr. Radák Jenő fogalmazónál megjelent egy kis gyenge, sovány, sápadtképu asszony. Megmondta a férje nevét, megmondta a leánynevét is és arra kérte a fogalmazót, hogy állítsa ki számára az egészségi igazolványt. A fogalmazó, akinek kötelessége figyelmeztetni a nőket, hogy gondolják meg a dolgot s ha lehet, térjenek meg, ne keressék a vesze-

delmet és a bukást, a sovány asszonyt is figyelmeztette a bűnös élet veszedelmére.

— Maga asszony, magának férje is van, — szólt a fogalmazó — gondolja meg a dolgot! Hát milyen férje van magának, aki megengedi, hogy a felesége ilyen erkölcssten uton szerezze meg a mindennapi kenyerét?

— Van férjem, — felelte az asszony, — nagyon derék, tisztességes ember, de a gép elkapta a kezét, munkaképtelen és együtt elhatároztuk, hogy amig újra egészséges lesz és kereshet a gyárban, ahol műhelyvezető, én fogok keresni s mert semmi máshoz nem értek, szerelmemmel akarom megkeresni a kenyerünket. Tudom, hogy beestelen foglakozás, undorodom is tőle, de kénytelen vagyok.

POTMESIL ISTVAN ur

képviseli South Bethlehem és környékén a Bevándorlót. Előfizetéseket felvételre és nyugtázására fel van jogosítva. Melegon ajánljuk át ottani honfitársaink figyelmébe.

J. D. MOSKOWITZ

Dayton, Ohio. Saját háziban. West side üzlet: 1444 Dakota street. North side üzlet: a Kossuth-telepen. A MAGYARSÁG KIPROBÁLT BARÁTJA. Közjegyző. Az összes hajóvonalak kinevezett ügyéke. Hajójegyeket elad eredeti áron. Pénzt küld a világ minden részébe gyorsan, pontosan és olcsón. Kiállit és hitelesít amerikai és 6-hazai okmányokat. DAYTON, OHIO.

New York, Hazleton, Wilkesbarre

NÉMETH JÁNOS v. cs. és kir. konzuli ügyvivő. Hajójegyekre, pénzküldésre és közjegyzői ügyekre a legmegbízhatóbb és legpontosabb banküzlet. Levélcím: NÉMETH JÁNOS 457 Washington St., New York, N.Y.

THE STAR BOOK BINDING CO.

Alsóvárosi üzlet: 153 East 4 street. Felsővárosi üzlet: 220 East 109 street NEW YORK. Elvállal minden e szakmába vágó munkát. — JUTANYOS ÁRAK. —

ELADÓ BIRTOK

MAGYARORSZÁGON Borsodmegye Mészese és Martonyi községek határában fekvő KAROLA nevű major eladó. A szántóföld ezer ölenkint — a kaszáló rétet is beleszámítva — 400 korona. Bővebb felvilágosítást adhat MAJOROS JÁNOS 402 So. Washington Ave., Scrantén, Pa.

KLEIN ISIDOR

MAGYAR BANKHÁZA 101 HAWKINS AVENUE, RANKIN, Pa. Legbiztosabban küld és kamatoztat pénzt. Legjobb hajókra ad el jegyeket. Perект, szerződéseket, konzuli hitelesítéseket, katonai-ügyeket biztosan elintézi.

KAIL G. ÁRPÁD

BANK ÉS HAJÓJEGYÜZLETE — Alapított 1890-ben. — Közjegyzői iroda egy hazai, mint amerikai ügyek elintézésére. Pénzküldés az 6-hazába hetenkint kétszer, a legpontosabban és legolcsóbban. UNIONTOWN, PA. W. MAIN STREET.

EGYEDÜLI SZÉN ÉS FAKERESKEDŐ

TRENTONBAN. P. A. SPRACKLEN 356—358 SOUTH BROAD STREET. Olcsó és pontos kiszolgálás.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE

PÉNZTALVÁNYOK, HITELLEVELEK A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE ÖRÖKSÉGEKET ÉS KÖVETELÉSEKET PONTOSAN BEHAJTANAK

15 WILLIAM STREET = = NEW YORK.

gyok foglalkozni vele, különben éhenhalnánk.

— Ne beszéljünk annyit! — felelte a rendőrtiszt. — A maga férje biztosan valami naplopó, dologkerülő csirkefogó. Hozza be öt is ide a rendőrségre, addig nem adom ki az igazolványt!

Az asszony elment az uráért, aki ott-hon izgatottan várta, hogy milyen eredménnyel tér vissza az asszony, hozzá-e a szerelmi igazolványt, rendben lesz-e a dolog, a tulajdonosát. Mikor az asszony hazajött és megmondta, hogy áll a dolog, a szerencsétlen ember azt felelte, hogy inkább leugrik az emeletről és elpusztítja magát, de szégyenszemre nem megy be a rendőrségre. Sokáig beszélgettek, sirtak, vitatkoztak, végre is a boldogtalan férj vette a kalapját és ki-sírt szemekkel, fölve, remegve a fájdalomtól és félelemtől, betámaszkodott a fogalmozó elé. Itt jegyzőkönyvet vettek fel következő vallomásáról:

— Ebben az évben, január hónap elsőjén nősültem. Budapesten gépgyári munkás voltam akkor, műhelyvezető, és heti tízezer forintot kerestem. Elvettem feleségül egy vidéki leányt, tisztességes, ártatlan zsidóleányt, akinek fogalma sem volt bűnről, posványról, erköletelenségről, hazulról két szoba burtort hozott magával hozományul.

Boldogan éltünk, szerényen, elvonulva, míg ezeltől hat hónappal nagy szerencsétlenség ért, a gép elkapta a kezemet, munkaképtelen lettem. A gazdám, a gyár tulajdonosa, nem pörölttem be, mert azzal bíztattak, hogy visszavesznek, ha felgyógyulok, az orvosok is folyton bíztattak, azután tízezer forintig kaptam is táppénzt a betegesgyógyító pénztárból. Ebből éltünk, utóbb be-szüntették a segélyt és a legnagyobb nyomor előtt álltunk. Napokig nem volt kenyérünk és arra gondoltunk, hogy öngyilkosok leszünk. Az asszony is be-leegyezett, úgy beszéltek meg, hogy 5 el fog aludni és én agyonlövöm álma-ban, azután pedig magamat. De ezt a tervet sem vihettük keresztül, mert a jobb kezem béna, a balal pedig félek, hogy nem jól cseleznék. Ekkor határoztuk el közösen, hogy az ártatlan, tiszta, szép feleségem, akihez árnyéka sem érhet a beestelenségnek, nyilvános szerelmennel keressim meg a kenyeret. Csak addig, amíg én újra jól leszek, újra keressim fogok és nem lesz szükségünk erre a borzasztó keresetre.

Radák fogalmazó jegyzőkönyvből írta a boldogtalan pár vallomását, azután kiállította nevére az igazolványt.

A boldogtalan asszony azóta az utcán kószál, a Belvárosban, a Magyar-utca és Gróf Károlyi-utca környékén. Minden este kilenczkor sirva, jajveszélve hagyja otthon az urát, hogy el-menjen kenyeret keresni. Nem kapzi, nem pénzösszár, négy-öt forintot akar csak keresni, hogy élelme, lakásra is jusson belőle. Arról lehet megismerni, hogy elől az óráján kis keretben magával hordja az ura fotográfiáját. Nem a mostani képét, hanem egy kis pufók gondatlan fincskát ábrázol a fotográ-fia. A férjét — négyéves gyermek korában...

A MEGVÁLTOZOTT VÉLEMÉNY.

Weisz Ödön dr. fővárosi ügyvédrel tudják a rendőrségnél a következő kis történetet.

Egy sikkasztó kereskedő védelme volt rábízva. Egy szép napon a rendőrség előzetes letartóztatásba vette a kereskedőt s amikor ezt az ügyvédnek is tudomására hozták, utóbbi rohant a rendőrséghez, hogy védelemet kiszabassa.

— De uraim, — szólott a főkapitányságnál — hisz ez nem törvényes eljárás! Védelemre egyrészt még rá-sines bizonyítva a sikkasztás, és én mondom önöknek, hogy szegény ember ártatlan.

De hiába való volt minden ügyvédi furfang, törvénymagyarítás, a rendőrség nem bocsátotta ki karmai közül a megvádolt kereskedőt.

A védő nem hagyta annyiban a dolgot. Másnap megrint felszaladt a rendőrséghez. Nem is sejtette, hogy közben

a vádlott elvette tőle az ügyet és Visontai Somát bízta meg a védelemmel. Weisz Ödön ezután még kézzszőlőbb volt, mint tegnap.

— Nézzék, uraim, — szólott — ereszkék szabadlábúra védelememet. Igazán nem lehet sikkasztásnak minősíteni azt az ártatlan eszelekményt, amit véde-czem elkövetett.

— De mit is akar, kedves ügyvéd ur, — jegyezte meg a rendőrtisztviselő — miért ragaszkodik annak az embernek a szabadonbocsátásához? Hiszen már nem ön a védő!

— Hogyan? — kérdi meglepetve a mit sem sejtő ügyvéd.

— Ugy, hogy a vádlott elvette öntől az ügyet és Visontai ügyvéd urra bízta a védelmet. Különböző már itt járt ő is a vádlott érdekében, de az ő kérését sem teljesíthették.

— Azt jól tették, — szólott hirtelen fordulattal Weisz Ödön. Olyan sikkasztó az, amilyen a könyvben áll.

HÓNAPOS ÁGY REGÉNYE.

Egy gyermeknek gyermeke születik.

A következő fellázító dolgot olvassuk a budapesti „A Nap”-ban:

A rendőrség letartóztatta Dusinecky Oszkár husz éves irodai gyakornokot, a kiről bebizonysodott, hogy egy tizenkétéves leánnyal, a szobaadójának leányával állandó viszonyt folytat, erőszakos, brutális módon kelmezeríti a leánykát, aki harmadik polgárista, hogy anyagul szolgáljon állatias vágyainak. A leánykán már hónapok óta észre-ve-ték, hogy reményteljes állapotban van s özvegy édesanyja pár nap előtt felje-lentette Dusinecky, akit most letartóz-tattak.

Pécsi Jakabné egy vidéki lapkiadó özvegye három kis gyermekével lakik a Váci-körút 42. számú ház földszíntjén. Szegény, beteges asszony, három gyermeke közül a legnagyobbik, Irma, elmult tizenkét éves és a Vadász-utcai polgáriba jár, a harmadik osztályba. Hogy valamiképpen megélhessenek, Pécsin szobaurakat tartott, akiknek kicsiny összegért lakást és ellátást adott. Legjobban szerette közülük Dusinecky, aki három év előtt került hoz-zá Komáromból. Dusinecky kereske-delmi iskolába járt a Róserhez, idén ju-niusban érettségizett, egyébként cse-n-des, jó fiú volt, csak sokat veszekedett a kis tizenkétéves Irmaival, folyton áruklodott rá az anyjával.

— Az Irma megint rosszkalkodott. Az Irma így csinált, az Irma így csinált, az Irma összeszakította az irkámát, be-tintázta, beomokolta!

Es ilyenkor a kis Irma mindig kika-pott. Az anyja jól megverte, hogy miért nem viselkedik jól, miért zavarja a Dusinecky Oszkár, akinek sok tanul-ni valója van, készülő az érettségire.

Juniusban letette Dusinecky az éret-ségit és hazautazott Komáromba. Ugyanerre az időre esik, hogy Pécsin észre-ve-tte, hogy a leánykája beteg lett. Elvitte Ladányi nőorvoshoz, aki hete-ken keresztül kezelte mindenféle mő-don, semmi pozitív nem konstatált rajta s a kétségbeesett anyának azt mondta, hogy alighanem átmeneti be-tegsége van. Most kezd nő lenni. De a kis Irma csak egyre betegbe lett, új orvoshoz vitték, dr. Sebestyénhez, aki megállapította a kis tizenkétéves gyer-mekről, hogy anya lesz. Képzeltető Pécsin kétségbeesése, azonnal faggató-ra vette a leánykát, aki borzasztó részletességgel elmondta, hogy Du-sinecky három év óta pusztítja, hasz-nálja állati cselekedet, úti, veri s ha nem engedelmessé válik, azonnal rohan az any-jához és mindenféle hazugságokat pa-naszol rá, a kisleány jól kikapott és nem merészelt többé ellentállani. Az anya ekkor kivette a kisleányt az isko-lából, a nővéréhez adta, mert hát feltű-nően látszanak rajta az anyaság jelei és a rendőrségen feljelentette Du-sinecky.

Detektívek mentek ki a husz éves fiú-ért, aki, hogy elvégezte az iskolát, a Weisz és Rozenfeld cégénél kapott al-kalmazást. Itt találtak rá és bevitték a főkapitányságra. Dusinecky nem ta-gadta a merényletet. De azzal védeke-zett, hogy nem ő csábította, hanem őt csábította el a kisleány. Azt vallotta, hogy nem perverz ember, ő a kis Pécsi Irmában csak a nőt látta és nem a gyer-mekeket. Azt sem tagadja, hogy agyon-ve-ressel fenyegette a kisleányt, ha el merészeli árulni, hogy milyen állapotba került. Szembesítették vele a kis leányt, akit már csak két hét választ el attól, hogy anya legyen. A kis Irma szemébe monda, hogy erőszakot vett rajta és dél-utánonként cédulákat irt ki az ajtóra,

hogy maradjon odahaza, mert szüksége van rá. A rendőrség ezután letartóz-tatta az elvetemült gyakornokot, aki alig husz esztendő.

A Nap egy munkatársa felkereste az anyát, özvegy Pécsinét, aki fölérült az izgalomtól.

— Szegény leányom, szegény gyerme-ke — mondta zokogva — majdnem kolduiva neveltem fel, iskolába járattam s most ilyen sehonnai bitang gaz-ember hozzányúl és elpusztítja. Ré-m-regény ez, hogy bánt a gyermekemmel. Akárhányszor nagy eszmő kitéptem hát találtam a vánkosán s a megfélemlí-tett kisleány esküdözött, hogy hull a haja. Megkérdeztem tőle akárhány-szor:

— Mondd lánykám, nem bánt téged ez az Oszkár ur? Nem üldöz, nem miatta hull a hajad?

— Nem, mamuskám, — felelte a kis-leány — hull a hajam, fésüljön csak meg, majd meglátja, hogy hull a hajam!

— Az a bitang, gazember, — folytát-ta az anya zokogva — úgy bántam ve-le, mintha az enyém, az én gyermekem lett volna, tizenhét forintért adtam ne-ki kosztot és kvártélyt s most ez a kö-zszönet érte. Mikor kiderült a dolog s elővették rokonaim ezt a leány gaz-embert, azt ajánlotta, hogy elveszi a tizenkétéves leánykámot feleségül. A rokonaim bele is egyeztek, de én nem, én nem adom oda egy ilyen gaz, hitvány csirkefogónak. Én szeretem neki a ta-nítványokat, csak hogy kifizesse a ház-bért és a kosztját. Épp olyan hit-vány, utolsó gazfickó, mint a fivére, aki Steinben ül kilenc esztendője s a másik bátyja, aki megszökött Buda-pestről. Ilyen családba én nem bocsát-om a leányomat. Inkább legyen be-ste-telen. De ki fog minket beestelennek tartani? Kicsoda? Hát tehetek róla én, hát tehet róla a kis bolond, ártatlan kis gyermekem, hogy egy ilyen gaz-ember elcsábítja? Ki tehet arról? Csak az Isten adja, elítéljük sok esztendő-re, az egész életére!...

A SZOBACZICZA.

Megverte ő nagyságát.

A szobaczciza, akiről szó van, nem volt az a szelid, mosolygós és szolgálat-kész leány, amilyennek a kolléganőt ismerjük. Pfeifer Erzsébet, vagy aho-gyan magát nevezte: Bözsi, ideges, ha-zsártos leány volt, valóságos zsarnoka a háznak, ahol szolgált. A nyelve győ-nyörően pörgött és a temperamentum-ára roppant jellemző, hogy aki nem veti magát alá az ő szeszélyeinek, ha mind-járt naacsága is! — egy ügyes kéz-le-gyintéssel tud magának elégtételt sze-rezni. Az elégtételnek ezt a kissé ön-kényes módját alkalmazta Bözsi a mi-nap, amikor a Szondy-utca 19. számú házban teltleg inzultálta Kreutzer Gé-za hivatalnok feleségét. A VI. kerületi kapitányság ezért negyven korona pénzbüntetésre ítélte a heves vérmé-sékletű szobaczcizát, aki azonban se-hogyszem tudott ebbe belenyugodni és bosszút fogadott.

Pfeifer Erzsébet elpanaszolta a tör-téneteket a kedvesének, Mátyás Gyula asztalossegédnek, akivel aztán megje-lent a Szondy-utca 19. szám alatti ház-ban és becsengettek Kreutzer né laká-sába. Kreutzer Gézáé orvososágból nem nyitott ajtót, hanem csak az ablakot nyitotta ki, hogy megtudja, mit akar-nak a furcsa látogatók. A kérdéskö-désre ezek azzal feleltek, szó nélkül be-mászta az ablakon és alaposan elver-ték. A lakásban éppen látogatóban volt Hoffmann Ilona magánhivatalnok-né is, akinek szintén bőven kijutott a verésből. A merénylők ezek után az ab-lakon keresztül megrint távoztak. Kreutzer pedig a rendőrségre sietett és sirva mondta el a történeteket.

LEÉGOTT GYARTELEP.

Egy spódiungyár pusztulása.

A Fiume tőzsomszedságában levő horvát területen épült Susákon óriási gyári tűz ütött ki. A Susáki Spódiungyár Részvénytársaság központi gyár épülete gyuladt ki. A tűz rendkívül gyorsan elharapódzott, úgy hogy mire észre-ve-tték a veszedelmet, a főépület már félig lángokban állott. Csakhamar megjelentek a színhelyen a susáki tűz-oltók, majd némi késéssel a fiumei tűz-örség. Ekkorra azonban a gyárban óriási mennyiségben felhalmozott fagy-gyoson csontokon s az épület farszein, a tetőkön, ablakokon és az udvarokon levő fán urrá lett a tűz s az egész telep egy

félelmetes máglya gyanánt lángolt. A mentési munkálatok teljesen re-ményteleneknek látszottak és rengeteg veszedelmesek voltak. A gyár munká-sai ugyanis figyelmeztették a tűzoltó-kat, hogy ne menjenek a tűz közelébe, mert az egyik épületben nagy tartály-ban benzín van és minden percében egy óriási robbanás történet. A tűzoltók ennek ellenére a lehetőség határában belül munkához láttak. Ekkor azonban óriá-si zápor támadt, ami a község lakossá-gát hazakergette s így a tűzoltók segít-gét nélkül maradvá, kénytelenek voltak feladni a küzdelmet.

A zápor roppant bőségre zuhogott, de ez egy cseppet sem zavarta a hatal-mas lángokat, amelyek másnap reggel-re mindent felemésztettek. A földig le-égett spódiungyár falai összeomlottak, gépei beolvadtak, egy szög sem maradt meg belőle. A kár több egy millió koronánál. Még mindig nem lehet a roma-kat megközelíteni és így azt sem tudják megállapítani, vajjon emberélet nem veszett-e oda? A susáki hatóság bámu-latos közönnyel viselkedik és se ma-gyar, se horvát, se német, se olasz nyel-ven nem ad felvilágosítást. A tűz oka ismeretlen.

Hunga-Win-Gro

A LEGKEDVESEBB KARÁCSONYI AJÁNDÉK AZ Ó-HAZÁBÓL. Az általunk direkt importált legkiválóbb magyar borok, pezsgőborok, szilvium, cognac és likörök különféle fajtaiból összeállított 12 eredeti üveget tartalmazó HUNGAWINGRO borosládák választék szerint \$7.50, \$10.50, \$12.50, \$15, \$18 és \$20 árakban megrendelhetők nálunk. — Részletes prospektust szívesen küldünk. AMERICAN AGENCY FOR THE ASSOCIATED WINE-GROWERS AND EXPORTERS OF HUNGARY. LEOPOLD MOLNÁR, Pres. 41 Park Row, NEW YORK, City.

CAFÉ BRESLAU

MAGYAR KÁVÉHAZ 188—190 második Avenue, New York a 12-ik utca sarkán. — Kiváló MAGYAR konyha. — Tulajdonosok: Rabbach és Schembeck.

AZ ÖREG BANYASZ

nevi szálloda és vendéglő tulajdonosa ajánlja üzletük honfitársaik szíves támogatásába. A szállodában kényelmesen berendezett, szép, egészséges, tiszta szobák jutányos árban — a vendéglőben, mely éjjel-nappal nyitva, oleóna a legpompásabb magyar konyha. PROK JÓZSEF és DVORSZKY EDE, 512 SECOND AVENUE, PITTSBURG, PA.

THE RONAY CO.

1310 FIFTH AVENUE, PITTSBURG, PA. ajánlja honfitársai szíves támogatásába pompásan berendezett üzletét, amelyben importált áruk a legjobb minőségben, kiváló olvasmányok, remek kiállítás és minden vallásfelekezeti számára írt imádságos könyvek, irodaszerek, irész-közök, jófajta hazai dohány és szivarok, arany és ezüst ékszerek, valódi tajték és selmezi pipák, száraz, szegedi paprika, liptói taró, tisztaulajai bunszpedró, stb., a legjutányosabb árban kaphatók.

OLVASÓINKHOZ. Dr. Pólya László ur belépett lapunk munkatársai sorába. Mint ilyen, előfizetési és hirdetési díjakat felvehet és nyugtázhat. Ajánljuk őt honfitársaink figyelmébe és pártfogásába.

KRAJNYÁK JÁNOS

Cleveland, O., 2755 East 79th street alatti legmodernebbül berendezett sza-lonját ajánlja honfitársai pártfogásába. Kiváló whiskey, törköly, nemkülömben mindig friss hordó és üveg sör, tüzés magyar borok, finom zamatu szivarok, billiárd, stb. állanak a közönség ren-delezésére.

Jos Pokorny

227 AVE. A. NEW YORK. Hazai czimbalmok, czite-rák s más hangszeres, kö-ták és zenekolák min-den hangszerhez, nemkülömben hazai órák és ék-szerek, könyvek, tajték-áruk stb. üzletbenem kap-hatók. KERJEN ÁRJEGYZEKET

BENCZE JÁNOS ur

PASSAICON, N. J. képviseli a Bevándorlót. Előfizetési díjak felvételére és nyugtázására fel van jogosítva. Melegen ajánljuk őt passai-con honfitársaink pártfogásába.

HUNFALVY HUGÓ

Hítes ügyvéd és jogtanácsos, — közjegyzői hivatal. — Iroda a főpostával szemben. 231 BROADWAY New York City.

SZÉPÍTŐKURÁK

HÁZI HASZNÁLATRA. BORSZÉPÍTŐ KURA a normális, ép. tisz-ta arcbőr szépségének ápolására és megőrzésére: száraz, somóros, durva, hámló, feszülő, viszkető, hervadó bő-rer, ráncok és libabőr ellen. BŐRGYÓGÍTÓ KURA fényes, zsíros, pó-rusos, atkás (mittesseres), pattanásos (vimmerris), eres, vörös arcz, vörös orr, vörös kéz, fagyási foltok és izzadási ellen. BŐRTISZTÍTÓ KURA előárukt, lehar-mut, napcsútt arczok fehértésére; szeplő és májfolt ellen. 1435 HÁMLASZTÓ KURA lencsefoltok, tágz pórusok, pattanásnyomok, rózsapattanás (rosacea), bőrkeményedés, borví-rág, himlőhely és sebhely ellen. 1435 Minden egyes készlet ÁRA 3 DOLLÁR. Készíti és előárusítja személyesen, vagy posta útján PARTOS PATIKÁJÁBAN 160—24k Avenue 10-ik utca sarkán NEW YORK.

MOLNÁR KÁROLY

Cleveland, O. 2747 E. 79. st. alatti legmoder-nebbül berendezett szalonját ajánlja hon-fitársai pártfogásába. Pompásan pom-pásabb italok, tüzés magyar borok, kivi-nó szivarok, billiárd, kuszli, stb. állanak a közönség rendelkezésére.

MAGYAR FONOGRÁF ÜZLET 280 BOWERY, NEW YORK City. Nagy és dur raktára a legjobb és legújabb éneklő gépeknek. A LEGKIVÁLÓBB ÉS LEGVÁLTOZATOSABB MAGYAR DALOKKAL. — Egy gép ára 3 dollár 50 centtel feléle. — Magyar dalok darabja 35 cent. — MEGBIZHATÓ MAGYAR ÜZLET. — Magyar levelekre magyarul válaszolnak. ENT RPRIS LIGHT CO., 280 BOWERY, NEW YORK CITY.

THE ORIENTAL BANK

182—184 BROADWAY, fiók a Bowery és Grand st. sarkán, NEW YORK TÖKE ÉS FELESLEG \$1,850,000 R. W. Jones, Jr. elnök, Nelson G. Ayres, első alelnök, Ludwig Nissen, Erskine Hewitt, Charles J. Day alelnökök, R. B. Estabrook, helyettes pénztáros, Geo. W. Adams, pénztáros, Leopold Friedrich, a külföldi osztály vezetője. SZIVÉLYESEN MEGHIVJUK ÜZLETI ÖSSZEKÖTTETÉSRE KÜLFÖLDI PÉNZEKET VESZÜNK ÉS ELADUNK UTAZÓK SZÁMÁRA HITELEVELEKET FOLYÓSITUNK IMPORTÁLÓ KERESKEDŐKNEK ÜZLETI HITELT BIZTOSITUNK — VESZÜNK ÉS ELADUNK — MAGYAR ÉS OSZTRÁK ÉRTÉKPAPIROKAT

UJ GAZDA! UJ REND! — Elsőrendű magyar szakácsné — Mrs. BATHORY PITTSBURGban az egyetlen szépen berendezett magyar ÉTTEREM és KÁVÉHAZ a LITTLE HUNGARY ahol izletes ételekre, figyelmes kiszolgálásra talál. — ESTANKINT KIVÁLÓ ZENE. — 911 FIFTH AVENUE VAJDA IGNÁCZ, tulajdonos.

Kedd, n... Eg... A cz... körül... lenen ut... két-háro... tós ang... a fűben... héjat ve... lengette... Egysz... nó verék... gyerek... felé. A mi... lovat ka... éktelen... körül, s... rét. — He... törökül... jan, de... Azok... ádért, l... és visít... Éva... marok... Gergely... — Ha... felemel... pentek... De az... Ki a sa... Csak a... bámuly... — Ne... törökül... csak ép... hogy ne... Az e... testalat... kaftán... veg. A... A nyak... rajdai... — M... Gergely... — H... főképp... te, tud... bosnyák... és spali... keveset... — H... kül. M... ped? — E... kodik... nak. — ölték... — M... te Ger... Turkes... azt a ra... tünk le... akarju... elkisér... hány n... — A... Hiszen... — N... féle en... rosban... gyitan... A va... aztán... kiáltot... — S... gyar sz... A sz... esztend... nadrag... nadrag... tozva. Jötté... vajdák... is leve... sülkéd... rosba. Ger... vajdán... — O... dotta. — M... te Sár... — O... vagy t... sebre... való. — I... Azz... — N... uraim... beljeb... — M... lamit... — H... áa. — És... ját sa...

Egri Csillagok.

REGÉNY ÖT RÉSZBEN.

Írta: Gárdonyi Géza.

(Huszonötödik folytatás.)

A cigányok egyrésze a tánczók körül állt. A gyerekek meg azon meztelen utánozták a forgásokat. Még a két-három esztendő kis purdék is füstös angyalakként forogtak és lejtettek a fűben; tamburin helyett kókuszdióhéjat vertek és fáttyol helyett pókhálót lengettek a karjukon.

Egyszerre mint a bokorról felburjánzó verébserreg, úgy riadt fel valamennyi gyerek, és rohant az erdő egy nyílása felé.

A mi őt lovasunk jött ott fáradtan, a lovat kantáron vezetve. A purdésereg éktelen nagy csicsérgéssel rajozta őket körül, s baksisért nyújtotta apró tenyerét.

— Hol a vajda? — kérdezte Gergely törökül. — Kaptok baksist mindnyájan, de csak a vajdának adom oda.

Azok bizony nem szaladtak a vajdáért, hanem tovább is ott tolakodtak és visítottak a lovakok körül.

Éva már benyult a zsebébe, hogy egy marok rézpénzt vessen nekik, azonban Gergely intett neki, hogy ne tegye.

— Hát! — kiáltott rájuk a kardját felemelve, mire a verebek ijedten röpködtek szét.

De az idős cigányok is megrémültek. Ki a sátorba futott, ki a bokrok közé. Csak a nők maradtak ott, várakozóan bámulva az idegenekre.

— Ne féljétek, — mondotta Gergely törökül, — nem bántunk benneteket, csak épp a gyerekeket riasztottam szét, hogy ne visítottanak. Hol a vajda?

Az egyik sátorból egy vén, de erős testalkatú cigány lépett elő. Török kalfán volt rajta és magas perzsa süveg. A dolmányán nagy ezüst gombok. A nyakában aranylánc. A kezében a vajdai nagybót.

— Mi nyelven beszélés? — kérdezte Gergely törökül.

— Hát, — felelte a vajda, — törökül főképpen, de ha szolgálatokra lehet, tudok oláhul, perzsaül, görögül, bosnyácul, rúzcul, horvátul, olaszul, magyarul, németül, csehül, francziául és spanyolul. Muszácul is beszélek egy keveset.

— Hát egyelőre csak beszéljünk törökül. Mitől rémült meg annyira a néped?

— Egy görög rablóbanda garázdálkodik erre. Azt mondják, ötvenen vannak. A múlt héten ebben az erdőben öltek meg egy kereskedőt.

— Mi nem vagyunk rablók, — felelte Gergely, — csak eltévedt utasok. Turkesziából jövünk. Mi is hallottuk azt a rabló-történetet, s éppen azért térünk le az országútról. Hát csak azt akarjuk, hogy adj nekünk vezetőt, aki elkísérel bennünket Stambulba, és néhány napig velünk maradjon.

— Akár tized is, — felelt a vajda. — Hiszen nincs messze.

— Nekünk csak egy kell. Egy olyanféle embert, aki ismeri a járást a fővárosban; fegyvert igazítani és lovat gyógyítani is tud.

A vajda gondolkozva nézett maga elé, aztán egy füstös sátor elé fordult, és kiáltott:

— Sárközi!

Az őt lovag szinte megrezzennt e magyar szó hallatára.

A sátorból egy körülbelül negyvenöt esztendő szurtos cigány bujt elő. Oláh nadrág volt rajta és kék ing. Az oláh nadrág térdre vörös posztóval volt foltozva. A hóna alatt magyar dolmány. Jöttében öltötte magára. Mikorra a vajdához ért, már be is gombolta, a port is levezte a nadragjáról, meg meg is fésülködött a tisz ujjával. Ragyás volt.

— Elkísérel a vitéz urakat a városhoz, és szolgál ott nekik.

Gergely egy ezüstpénzt nyújtott a vajdának.

— Oszd szét a purdék között, — mondotta. — Köszönöm a sziveségedet.

— Mit hoznak magammal? — kérdezte Sárközi törökül s alázatosan.

— Csak egy pár szerszámot puska, vagy ljj-igazitásra, meg ha van valami sebre való jó ired embernek és lónak való.

— Igenis, uraim.

Azzal visszafutott a sátorába.

— Nem vagyatok fáradtak, ifju uraim? — kérdezte a vajda. — Jertek beljebb és pihenjétek le. Ettetek-e ma?

— Mit tudsz adni? Ha adhatok valamit, megfizetjük.

— Hát akad valami, — felelte a vajda.

— És megindult az idegenek előtt a saját sátora felé, amely egy terebilyen

bükkfa alatt vörösölt ki a többi közül.

A vajdáné három kis tarka szőnyeget terített a földre. A leánya azon fáttyolosan, amint tánczolt, segítségül szegődött az anyjához.

— Hát van turónk, tojásunk, rizsünk, vajunk, kenyérünk, — szolt az asszony. — Csirkét is süthetek, ha megvárjátok, szép ifju vitézek.

— Megvárjuk, — felelte Gergely. — Öszintén szólva mindnyájan éhesek vagyunk, és az utunk nem éppen sietős.

A cigánynép körülrajozta őket. Minden asszony jövendőt akart mondani. Némelyik már oda is guggolt, és rázta a tarka babot a rostában.

— Nincs időnk, — szolt Gergely a vajdának. — Kérlek, rezzentsd szét őket.

A vajda felemelte a botját, s rákurajtott a népére.

A botot tisztelték-e jobban, vagy a vajdát, nincs kiderítve a történelemben, de az bizonyos, hogy elég gyorsan szétoszlottak, s az öt vándor nyugodtan üdülhetett fel testét a sokféle ennivalóból, amit a vajdáné eléjük rakott.

— Ti hát vígan éltek, — szolt Gergely a vajdának, miközben nagyt huzott a vizeskancsóból. — Ünnepe van ma, vagy mindig így tánczolnak a leányok?

— Holnap péntek van, — felelte a vajda. — Valamennyi leány ott van az Édesvízeknél.

Gergely hasznára igyekezett fordítani minden szót.

— Mi még sohasem jártunk Konstantinápolyban, — mondotta. — Most azért megyünk, hogy beálljunk a hadseregbe. Mi az az Édesvíz?

— A törökök mulatóhelye, az Arany-szár-öböl végén. Pénteken ott húsel minden török család. A gyepen meg a fák alatt van az egész Stambul. Ilyenkor cseppen a cigányoknak is egynehány piasszer.

— Hát a leányaitok tánczolnak?

— A leányok tánczolnak. A vénasszonyok jövendőt mondanak.

— És nem féltitek a szép leányokat?

— Mitől? Ha rabul ejtenék is őket, csak visszazöknének a szabad életbe. Annymira nem félnek, hogy bejárnak olykor a háremek udvarába is. Most is azért tánczolnak együttesen, mert be akarnak kérkedni a szerájba.

Éva odaszólt Gergelynek:

— Hogy van törökül ez?

— Szó, lelkem.

Éva bement sátorba és ezzel az egy szóval vizes kért, hogy az arcját és kezét megmoshassa.

A vajda leánya félrevonta a sátor hátulsó lepedőjét. Tágas és mély barlang volt ottan. A falból víz szivárgott és cseppekben hullt alá. A vizeseppek régen hullhatnak, mert medenczét vajták a sziklában.

— Fűrődj meg, ha akarsz. — jelezte a cigányleány.

És egy négyzetes kis agyagdarabot nyújtott át évának szappannal.

Éva ránézett. A cigányleány felig lehuny szemmel nézte vissza. A nézése ezt mondta:

— Te fiu, de szép vagy!

Éva elmosolyodott és megsimogatta a leány arcát. Az arcz sima volt és forró. A cigányleány elkapta a kezét, és megesköltta. Azzal kifutott.

XIX.

Mikor már jól behaladtak az erdőbe, Gergely megszólította a cigánykóvácst.

— Sárközi barátom, volt-e már valaha tiz aranyad?

A cigány meglepődve nézett fel a magyar szóra.

— Volt már tebb is, de csak álombanban.

— Hát valóságban?

— Valóságban kettő volt egyszer. Azzal egyiket két estendeig tartogattam. Egy kisgyerekek akartam adni. Aztán lovat vettem rajta. A ló megdeglott. Most se ló, se arany.

— Hát ha nekünk híven szolgál, egynehány nap alatt tiz aranyat kereshetsz.

A cigány csaknem egész testében ragyogott.

Gergely tovább kérdezte:

— Miért jöttél Törökországba?

— Hogy olyan erős voltam, mindenáron katonát akartam belőlem csinálni.

— Sohasé voltál te erős.

— Hát nem is a természetem mondom, csokolom kecsit-lábát, hanem a pikulázásra volt nagy erőm. Mert pikulás voltam én, meg lakatos, csokolom kecsit-lábát, astán minduntalan megfogott a terek. Lehozta ide és mihelybe állították. De bis' én megsektek.

— Van-e feleséged?

XX.

Az Arany-szár olyanforma széles víz, mint a Duna. Öble az a tengernek, s kürt alakjában nyulik fel Konstantinápoly közepén, meg tul is rajta az erdőig.

Utassainkat egy rozszat halászcsonak

— Lehetne, ha éppen akarnám.

— Eszerint nincsen.

— Most nincs. Ebben a karavánban nincsen.

— Hát aztán, ha akarsz, haza is jöhetsz velünk.

— Minek menjek én haza, instálom? Az én jó gazdámát úgy se találom meg tebbet. Otthon meg megint csak elfog a terek.

— Hát szolgáltál valakinél?

— Bizony szolgáltam. Nagy urnál salgáltam én. Minden nap pecsenyével tartott, aztán csak egy barátságosan beszéltem velem, hogy ast mondja: Csináld meg est a puskát, te fistes!

— És ki volt az az ur?

— Ki volna más, mint a nagyságos Bálint ur.

— Melyik Bálint? — kérdezte Török Jancsi.

— Melyik Bálint? Hát a Terek Bálint nagyságos ur.

Gergely sietett megelőzni Jancsit a kérdésekben.

— Mit tudsz róla?

S intett Jancsinak, hogy óvatos legyen.

A cigány vállalt vont.

— Nem levelezek senkivel.

— Valamit csak tudsz róla?

— Csak azt, hogy rabul esett. Éle, vagy meghalt, nem tudom. Bizonyosan meghalt, mert hallottam volna hírét.

— Melyik házánál dolgoztál?

— Szigetváron.

A két fiu összenézett. Egyik sem emlékezett a cigányra. Az igaz, hogy ők nem is sokat tartózkodtak Szigetvárott, hanem hol itt, hol ott a Bálint ur birtokain, s a tömérdek eseléd közül ha sokat ismertek is, valamennyit nem ismerhettek.

Gergely figyelemmel nézett a cigány arczára, aztán elmosolyodott:

— Emlékszem ám rád. Most már emlékszem. Jumurdásnak voltál te egyszer a rabja és Dobó szabadtott meg tőle.

A cigány nagyt nézett, aztán a fejét rázza felelte:

— Nem Dobó. Egy kis hétéves gyerek. Valami Gergely.

És egyet sóhajtvá, mély érzékenyüléssel folytatta:

— Aldja meg az Isten, ahol van, azt a gyereket. Annak tartogattam az aranyamat.

— Hát ha én volnék az a kisgyerek?

A cigány hitetlenül nézett Gergelyre.

— Én vagyok pedig, — mondotta Gergely. — Még arra is emlékszem, hogy megházasodtál aznap, és hogy kocsi, lovat kaptál Dobótól.

A cigány felszökött örömeiben, és összeapta a levegőben a bokáját, aztán Gergely elé borult. Átfogta a lábát, és megesköltta, miközben minden cigányáldást emlegetett, ami csak eszébe jutott.

— Az Isten hozott össze bennünket, — mondotta Gergely. — Most már bizony benne, hogy nem jövünk hiába.

Átadta a lova kantárát Matrinka, és a fűbe heveredett. A többiek követték a példáját.

Gergely elmondta a cigányoknak, hogy miért jöttek, s megkérdezte tőle, hogy mit gondol, hogyan juthatnának Bálint urhoz?

A cigány hol ragyogó szemmel, hol eleszgedetten hallgatta Gergelyt. Jancsinak kezdet csókolt. Aztán így szolt:

— Bejutni csak be lehet Stambulba is, talán a Héttoronnya is, de a nagyságos urat nem vízipuskával őrszik, mint a magamfajta cigányt.

És a fejét a kezében ringatva jajongott:

— Hogy itt van a segény Bálint nagyságos ur! Jaj, ha tudtam volna, bekiáltottam volna az ablakom is, hogy jónapot kívánok, csokolom kecsit-lábát.

Gergelyék megvárták, míg a cigány képzelete elhánnya a maga cigánykeresket, aztán komoly gondolkodásra fogták ökegyelmét.

— Hát a városhoz csak be lehet menni, — mondotta a cigány, — máma különösen. Mert ma van a perzsa gyász-ünnep és ilyenkor annyi itt a bucsujáró, mint otthon arafás után. Hanem a Héttoronnya, oda még a madár se mer berepülni.

— Mindegy, — tüzkeskedett Jancsi, csak egyszer a városhoz bejussunk. Ott aztán majd meglátjuk.

vitte végig azon az öblön. A csónak orrán Gergely ült, akinek legtörökebb volt a ruhája, középen Meksey, akiről szintén piroslott a törökség; a többi a csónak belsejében foglalt helyet.

A lenyugvó napfényben aranyoszlopokként sárgáltak a minarek tornyai, s aranygolyókként a templomok kupolái. A tengerben mindez visszatükröződött, s a bámulat kiáltásaira fakasztotta a mi ifjainkat.

— Álomvilág ez! — szolt Éva, amint ott ült a Gergely lábánál.

— Álomnál is szebb, — felelte Gergely, — de olyan ez nekem, mint a mesébéli kastély: kívül pompás, belül szörnyetegek és elátkozottak lakják.

— Tündérváros! — szolt meg Meksey is.

Csak Jancsi ült csendesbun a csónakban. Szinte jól esett a szemének, hogy az épületek e rengeteg pompája között valami feketeséget is láthat.

— Micsoda erdő az ott? — kérdezte a cigányt, halfelé mutatva. — Ugy nézem, csupa jegenyefa. — Mit ilyen fekete erre a jegenyefák! No, jól megnöttek.

— Nem jegenyefák azok, — felelte a cigány, — hanem ciprusok. Nem erdő az ott, hanem temető. A pérai törökök fekszenek benne.

Jancsi összerázkódott. Arra gondolt, hogy hátha az ő apja is ott fekszik már valamelyik ciprus alatt.

Gergely észrevette ezt, és hogy másfelé terelje a Jancsi gondolatait, így szolt:

— Olyan város ez, mint Buda a Duna partján, csak hogy itt két Buda van, vagy inkább három.

— Én se gondoltam, hogy ilyen dombo város ez, — felelte rá Meksey. — Azt gondoltam, olyan sík, mint Szeged, vagy Debreczen.

— Könnyű volt ezeknek ilyen szép várost építeni, — szolt Éva is. — Rablóváros. — Összerabolták ezt a várost a világ minden részéből. Vajjon a mi királyunk butorai melyik házban vannak?

— A Mátyás királyét akartad mondani lelkem, — felelt rá Gergely.

Mert nem szerette Izabella királynét, s jól is szolt, hogy azok a butorok, a melyek Buda várában voltak, nem Lengyelországból kerültek oda.

A nap már leszállt, mikor a hidhoz értek. A hidon lehetett látni, hogy nagy a tolongás.

— Ma sokan lesznek a gyászünnepe, — szolt a kalfos.

Amire Gergely azt mondta:

— Mi is arra jöttünk.

Jancsi erre újra meborzongott, és sápadtan nézte a kavargó embertömeget, amely a hidon át Stambulba nyomakodott.

XXI.

Ez a tolongás segítette be őket is. A hidon álló örök nem néztek senkire se és a stambuli utcákba belesodorta őket a nép.

Maguk se tudták hova mennek, csak usztak az áradattal. Az áradat pedig fölfelé menőleg nyomult valami három utczán át. Akkor megállt. A tömeget katonák nyomták szét. Utat csináltak a persa bucsujáróknak.

Gergely magához szorította Évát. A többiek egy épület falához szorultak. Csupán szemmel vigyázták egymást.

Egyszerre csak kivilágosodott az utca vége, s előtűnt egy óriás nagy fálya, aminőt a mieink sohase láttak.

Mert nem afféle viaszfáklya volt az, aminővel Magyarországon kísérik a halottakat, hanem egy nagy vasosár. Rud végén tartotta a kosarat egy erős perzsa, s a kosárban emberkar nagyságu fahasábok lángoltak.

Az az egy fálya bevilágította az egész utczát.

Elő jött valami tíz gyászruhás barna ember. Rövidre nyirt badros szakállukról és hátramaradt kis állukról lehetett látni, hogy perzsák.

Mögöttük egy fehér ló; a hátán fehér lepedő; a lepedőn nyereg; a nyergen x

alakban keresztbe tett két kard, s két fehér eleven galamb.

A két galamb lába oda volt kötve a nyereghez.

És a ló, galamb, kard, lepedő mind be volt hintve vérről.

A ló után megint egy csomó gyászruhás ember. Valami keserves lánitái énekeltek, amelynek minden sora ez a két szó:

Husszein! Hasszan! és egy hu! kiáltás, amely sajátságos dübörgő ropogással elegetett.

A menet haladtával nyilvánossá vált, hogy ez a ropogás honnan ered.

Kétszerjában meztelen mellű perzsák következtek. Fekete ing volt rajtuk, sarkig erős; a fejük bekötve fekete kendővel, amelynek a sarka hátul a nyakukon lebegett. Csak amint mondaná: a mellük volt meztelen.

És amint oldalt lépkedve haladtak, a Husszein-Hasszan szóra meglöbálták a jobb kezüket, a hu! kiáltásra pedig a mellükre csaptak ököllel, a szívük tájékán.

Ez volt az a dübörgő ropogás.

A két-vörös folt a mellükön mutatta, hogy nem pápista módon veregetik a mellüket.

EUROPÁI GYÓGYINTÉZET

Bármily régi betegségben szenvedés a orvosai eddig hiába gyógykezelték, forduljon bizalommal hozzánk. A mi európai gyógyintézetünkben minden nemű betegségek gyorsan és sikeresen kezelhetők.

ORVOSI TANÁCSOT INGYEN ADUNK.
Rendelő-órát hétköznapon reggel 9 órától estig 8 óráig, ünneppnap délelőtti 10 órától délután 3 óráig.

EUROPEAN MEDICAL INSTITUTE
462 GRAND ST. PITTSBURG, PA.

VIOLET ARCCREAM

Májfelt, azeptó ellen legjobb a világon. Úda arczobrt ad. Ára 50 cent.

GLADIATOR

legjobb haj- és hajszőnyező szer. Ára egy dollár. A pénz előleges beküldése mellett bárhol megkapható a feltaláló:

Dr. J. BACKY, 100 Public Square, Cleveland, O.

HA BAJBA JUTOTT, FORDULJON NAAR MANFRED

békebíróhoz,

15 E. STATE STREET, TRENTON, N. J., aki tanácsot, segítséggel látja el. MAGYAR, NEMLET, TOT, LÉNYEL stb. TOLMACS MINDIG KEZNEL.

A NAP

A magyar újságírás szenzációja. Magyarországi legfőbbellenes és legterjedtebb napilapja. Felelős szerkesztője: Braun Sándor. Politikai főmunkatársai: Brdy Sándor, Lengyel Zoltán és dr. Kalmár Antal.

A NAP a 48-as eszmény legvilágosabb katonája s a 67-es politika legkeresztényesebb üldözője. A NAP nemcsak a legkittünb lap, de a LEGOLCSÓBB IS.

Előfizetés Amerika területére egész évre \$5.00
Félévre \$2.50
Nagyedre \$1.25
Munkatársaságokat kénséggel küldi.

A NAP kiadóhivatala:
Budapest, VIII. ker., Rökk Szilárd-u. 9. sz.

Fényképezési Műterem

Ha ezen hirdetését kívágya s bebiztosítja, minden tucszat kép után kap INGYEN egy életnagyságu képet. A legjobb felvételek. VAS. RNAP is NYITVA S. ROBINSON fényképező

1716 Centre Avenue, PITTSBURG, Pa.

RIZSAK JÁNOS

passzai előfizetői budapesti irodája IV., Sütő-utca 6. szám alatt van. Irodavezető: RIZSAK MIHÁLY.

RIZSAK JÁNOS, KÖZJEGYZŐ

MAGYAR PÉNZKÜLDŐ ÉS VÁLTOINTÉZETBÉ 127-2-ik UTCZA. PASSAIC, N. J.

PÉNZT a legpontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az ó-hazába. Az összes hajótársulatok meghatalmazott képviselője.

Mindennemű közjegyzői okiratok szabatosan kiállítanak és konzultációs hitelesítetnek. Jogt, katonai és teleknyelvi ügyekben pontosan járunk el. Reám bízott ügyekben pontosan és lelkiismeretesen járunk el.

Az utasokat személyesen elkísérem a hajóhoz. Utbaigazítást, felvilágosítást és tanácsot ingyen adok.

FIÓKZULETEK:

ALPHA, N. J. WHARTON, N. J. **PHILLIPSBURG, N. J. SOUTH BETHLEHEM, PA.**

A mellverő perzsák lehettek körülbelül háromszázán. Oldalt állottak és csak a mellítés után léptek kettőt-hármat.

Közöttük különféle színű háromszögletes zászlók, többnyire zöldek, de van köztük fekete, sárga és vörös is.

A zászlók nyelén és itt-ott a perzsa gyermekek süvegén egy-egy ezüstkéz, az Abbas marit kezét jelzi ez. Levágták Abbas kezét, mert inni nyújtott Husszeinnak, mikor a kerbelai csata után elfogták.

S mindig növekvő erővel hangzott az ének:

Hu-szán! Hu-szán! Hu-szán! Hu!

A fátylák új fekete csoportot világitanak meg, amely zöld lepdővel leborított tevé körül. A tevé hátán kis zöld sátor, s abban egy gyermek, akinek csak az arca látható, meg olykor a keze, amint a sátor nyílásán egy-egy narok fűrészforgóvet ki a gázszruhás emberekre.

De a csoport után valami különös zörgés és csörömpölés hallatszik időnkint.

Egy-két perc múlva feltűnik a menet folytatása. Az új ünneplők is oldalt lépkedve haladnak, s gyászongé vannak öltözve. De az ing a hátukon van nyitva. A kezükben ujnyi vastag lánczokból csinált korbács. Oly nehéz, hogy kétkézzel fogják. Az éneksorok végződésénél hol a jobb vállukon át, hol a bal vállukon át a meztelen hátukra esapnak vele.

— Elájulok! — szólta Éva, mikor meglátta, hogy az emberek háta véres és hólyagos.

— Pedig ennél rettenetesebb is következnek, — felelte Gergely. — Egy török rab beszélt nekem erről a gyász-ünnepekről, de én nem hittem el, hogy az emberek véresre verjék a hátukat, mikor nem szűkséges.

— Azt a gyermeket csak nem ölik meg tán?

(Folytatása következik.)

HA ELADNI akarja Magyarországon fekvő vagyonát. HA VÁSÁROLNI akar földet Magyarországon, forduljon ezen címre: John Majoros 402 So. Washington Ave., Scranton, Pa.

A VÖRÖSHAJU HERCZEG.

Irta: Bródy Miksa.

A klub langyos atmoszférájú társalgójában néhányan figyelmesen hallgatták Münchhausen bárót, aki belesüppedt a sötétzöld karosszékbe, úgy hogy csak egymásra rakott lábszárai nyultak ki az árnyékból, amelyivel a téli délután alkonya takarta be.

A báró tekintélyes férfi volt, nagy évi jövedelemmel rendelkezett s így már tisztességtudásból is meghallgatták a szegényebb tagtársak. Tudták, hogy hazudik, aki még kényserüségéből sem mond igazat, de mert volt fantáziája, főképp stílusra, érdeklődéssel is figyelt meséire.

Vadászkalandjai izgalmasak voltak és szepek, mintha megálmodta volna őket. S mert kétségtelenül értelmes és logikus mesélő volt, aki hatást is akart elérni elbeszélésével, szerelmi kalandjai mindig a hallgatók érzelmeinek igyekeztek szolgálni.

Az elejtett utolsó bölény, óriás-medve, vaddisznó s egyéb zsákmány végső leheletének párologása gőzölgött láthatólag Münchhausen történeteiben. Elalált asszonyok lihegése, megvadult leányzók csókja szemérmetlenkedett a díszkrét mesékben, amelyekkel Münchhausen kedveskedett barátainak.

Sokan boszankodtak fölötte, a megállapodott és tapasztalt mágusok léha fráternek tartották, a komolyabbak megvetették, egyesek pláne unalmasnak is tartották. Mondogatták:

— Mihelyt előre tudom, hogy nem igaz a történet, a legérdekesebb mese is unalmassá válik.

Mások így nyilatkoztak róla: — Türetlenül ez a Münchhausen. Résztint mert oly ostobáknak tart bennünket, hogy elhitetni szeretné velünk a hazugságokat, másrészt pedig egyenesen undorító, hogy képzelete néha tisztességes asszonyokat kompromittál s megálmodott szerelme ártatlanságokat borít el piszkos árnyékkal.

Csak a vöröshaju herceg méltatta a hazug Münchhausen igaz barátságára.

A vöröshaju herceg finom lélek volt s nagy Wilde tisztelő. Sokszor idézte is, amikor Münchhausen rágalmazták: — A legnagyobb művész az volt, aki

először mesélt el soha nem vívott csatákat. Aki először mondta el, miként esalta ki a nem létező megatheriumot a jaspisbarlang biborvörös sötétségéből.

Majd a saját finom lelkének liliumus tárházából merített nagyszerű és örökbeesü argumentumokat:

— Hagyjátok őt mesélni! Ragyogó és érintetlen lelkét nem szorította bélyöbe a föld ólmos nehezége. Fantáziája szabadon röpköd virágról-virágra ám nem bántja a leveleket, a szirmokat, sőt a virágok rózsaszínű hamvát sem érinti, csak az illatot eskölja, attól lesz mámoros, kábult és ahogy odamélik a szagok puha keblére, mindent elfelejt, ami itt a földön rut, visszataszító.

A finom lelkű vörös herceg tiltakozott az ellen az állítás ellen, hogy Münchhausen báró kompromittálja a hölgyeket, akik forró levendula ízű lehellettel sugdosnak bűnös szavakat a báró álmaiban.

— Münchhausen egy kedélybeteg lélek, akivel álomszágok tünderei halálos tréfát űznek. Első alakot öltének, ismert asszonyok testét dagaasztják önmaguk köré s így vonják csábos hatalmukba ezt a csupa fantázia embert. Uraim! mi megbízhatunk derek és házias asszonyainkban, jól nevelt testvéreinkben, s ha a báró indiszkrét és szemtelen meséibe szövi alakjaikat, úgy mint a művészi mesék lényegtelen kelleit, megmosolyogjuk őket, de a világejt sem gyanakodunk rájuk.

A vörös herceg milliókat érő latifundium ura volt s így barátai és ismerősei egy meggyőző érzelem szavaiként fogadták érveléseit.

A langyos atmoszférájú társalgóban tehát ma is figyelmesen hallgatták Münchhausen bárót, aki belesüppedt a sötétzöld karosszékbe, amelyet az alkony árnya takart be.

... a legjobb barátomról van szó. Az egyetlen férfiról, aki megértett engem. És mégis... Az asszony főhéber bőréből keverék parfüm illata áradt felém. Emberszag és csüggedt rózsalevelek szaga. A hervadás melancholikus és fájó illata. S ahogy néztem porcellánszerű arcát, eszembe jutott, hogy ilyenek lehetnek azok az asszonyok, akik meghaltak már, azok az ismeretlen asszonyok, akiknek koporsójával naponként találkozunk az utcákon. Eszembe jutott, hogy mennyi halott asszonnal találkozom én is kószoruk alá rejtett koporsók mélyében, de egyet sem ismertem közülök. Ez az asszony is közülök való. Lehelete ráfeküdt az agyamra és elszédültem. A halál boldogságát éreztem néhány perzig. Egy becsületes asszony bukásának gyönyörét szívtam lelkembe. Tudjátok-e, mi az? A legjobb barátunk felesége! A hercegnő asszony... ó bocsánat, most elszóltam magamat. De remélem, diszkrétnek lesztek... Az anyám még születésemkor egy emaillezott Mária-ameuletet akasztott nyakamba, azt viseltem mindmáig. Ő elkerlte tőlem, hogy emléke maradjon annak a boldog óráknak. S én odaadtam neki...

A báró elhallgatott, mintha a szó torkára forrott volna. Arca elhalványodott, de a jka ijedt mosolyra torzult, úgy hogy fogai sárgásan villogtak ki vérszegény nyelve alatt.

A háttérben a vöröshaju herceg hosszú alakját látta meg. Úgy közeledett felé, mint az éjszakák réme, lassan, nesztelenül és biztosan. A báró önkénytelenül torkához kapott, majd homlokáról láthatatlan véreseppeket törölt le.

Ebben a pillanatban felgyultak a villamos csillárok. A vörös herceg meghajolt a társaság előtt, amely ijedten mosolygott hirtelen megjelenésén.

— Uraim, — szólta a herceg véstjósó hangon, — engedjék meg, hogy egy pillanatra magam maradjak ezzel az ural.

A klubtagok sietve távoztak. A báró lassan felkuszott karosszékéből s kezével reszkette simogatta homlokát.

— Uram, — szólta a herceg, — végighallgattam a történetet, amelyet az imént mondott el. Szép volt, mint az aeolhárfa zenéje és izgalmas, mint egy tigrisvadászat. Hazugság volt s épp ezért isteni. Kár volt ezeknek elmondani. A világ rossz s nem ért meg bennünket. Engedje meg, hogy a látszat kedvéért arcuzálussem önt.

A herceg keztücs kezével végigsuhintott a báró halotthalvány arcán, aztán még mondott egy mondatot:

— Holnap megverekszünk, mert a világ úgy akarja, de akármilyen fog történni, vegye tudomásul, hogy a meséje azért volt szép, mert hazug volt. Bocsásson meg nekem!

Másnap megvolt a párbaj. Háromszor löttek az ellenfelek egymásra, a harmadik lövés után a vörös herceg a czombjához kapott és elbukott.

Az orvosok gyorsan kiszétké a husból a golyót, bekötötték a nem nagyon súlyos sebet s kocsin hazaszállították a herceget. Befektették ágyába s a lázas fejére hideg borogatást rendeltek. A kegyelmes asszony maga csavarta ki hófehér kezével a vizes ruhát s önfeláldozó hitvesi hűséggel rakogatta a rongyokat a vörös fűrtök köré.

Éjtél tájban a beteg eszmélni kezdett s megismerte a hercegnő asszonyt. Mosolygott:

— Asszonyom, — szólta gyenge hangon, — ön a legszentebb ne, akit ez a föld termelt. Igazán kár lett volna...

Nem fejezte be a mondatot, csak különösen mosolygott...

— Csókoljon meg, asszonyom!

A hercegné föléje hajolt s ajkát odaszorította a herceg arcához. A férfi felemelte kezét s felesége arcát, nyakát kezdte simogatni. Aztán eltaszította magát.

A szemét vér futotta el.

— Mi van a nyakán? — kérdezte rekedten.

Az asszony elhalványodott s ijedten hátrált.

— Mi van a nyakán? — hörögte a herceg. — Mutassa.

— Az anyám küldte tegnap Hohenauból, — felelte az asszony. Egy kis Mária-amelett, amelyet ösanýmim viseltek.

A herceg felült az ágyban. Kiáltott:

— Hazudik!... A bárótól kapta! Igaz, vagy nem igaz?

— Igaz, — felelte alázatos hangon a nő.

A vörös herceg nem tudta, hogyan folytassa. Néhány másodpercire behunyta szemét és gondolkodott. Aztán észbe jutott a folytató.

— Asszonyom, csomagolni fog s hazatutazik Hohenaubra. Meg fogja indítani a válópórt.

Az asszony megfordult és lassan, anélkül, hogy egyszer is hátrafordult volna, távozott a szobából.

A vörös herceg visszasietett a vánkosokra, behunyta szemét; újból gondolkodni kezdett.

Sokáig nem tudott belenyugodni abba, hogy a mese akkor is szép, ha valóság az alapja.

Aztán elaludt s hangosan horkolt.

HISZNYAI JÁNOS UR Connecticut állambeli Danburyben fel van jogsztrva előfizetések felvételére és nyugtázására. Melegen ajánljuk honfitársaink jóindulatába.

DAYTONBAN Ohio államban és környékén RADÓ LAJOS ur képviseli a „Bevándorló”-t. Előfizetési díjakat felvehet és nevünkben nyugtázhat. Melegen ajánljuk Radó urat honfitársaink pártfogásába.

TRENTON LEGJOBB FOGORVOSA Dr. J. S. MILLER 184 SOUTH BROAD STREET. Olcsó, jó, pontos és fájdalom nélkül — dolgozik. —

I. BOSS 111 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Minusculis szavak és dohányok — megjelölés. — KÜLÖNÖSEN JOA KÖSSUTH ÉS GRÓF BATTYÁNYI DOHÁNY. Megrendelések nagyban és kicsinyben vidékre is.

CHICAGO ÉS KÖRNYÉKE MAGYARSÁGÁNAK FIGYELMÉBE! Dr. BOTTLIK LAJOS BUDAPESTI EGYETEMES ORVOSTUDOR volt csász. és kir. katonarvos, a magyar kir. posta-, távírda és telefon, a m. kir. államvasutak és a csász. és kir. Kassa-Oderbergi vasut volt orvosa. Jelenleg chigagoi körhízi igazgató-főorvos, konzultáns orvos, a legkülönfélébb és leg súlyosabb betegségeket a legtudományosabb alapon és az orvosi tudomány eddig elért legmagasabb színvonalán, a legjobb eredményekkel gyógyítja. Különös szakképzettséggel gyógyít mindenféle férfi és női betegségeket a legnagyobb TITOKTARTAS mellett jótállással. — Levelekre válaszol: Dr. LOUIS BOTTLIK 420 SO. HALSTEAD STREET. Telephone Monroe 1116. CHICAGO, ILL.

MONOPOL KÁVÉHÁZ RUDNER és ROTH, tulajdonosok NEW YORK, 145 MÁSODIK AVENUE, a kilenczedik utca sarkán — Kitűnő ételek és italok — A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE — Szombat és vasárnap este elsőrangú cigányzene —

YOURKVILLE BOULEVARD 1393 MÁSODIK AVENUE Tulajdonos: BIRNBAUM L. a 72. és 73. utcák között. MIDENNAP CZIGÁNYZENE — Kitűnő magyar ételek és jó italok. — Pontos kiszolgálás. POMPAS BILLIÁRDASZTALOK.

THE 'STATE BANK' AZ ÁLLAM BANKJA 378 Grand Sreet, New York City. Elnök Richard O. L., alelnök Kohn Arnold, másodalelnök Burckett L. Walter, pénztáros Voorhis A. I., alpenztáros Kneisel János. Tőke, felesleg, nyeresemény, több, mint \$1,000,000 Betétek több, mint \$16,000,000 Pénzküldeményeket elfogadnak a világ minden részéből. HAJÓJEGYEK minden vonalra kaphatók.

WÁRADY LAJOS Hazai peres és katonai ügyek pontos elintézése. PÉNZKÜLDÉS AZ Ó-HAZÁBA. Az összes hajóvonalak képviselője. HAZAK VÉTELE ÉS ELADÁSA. magyar közjegyző 449 S. Broad St., Trenton, N. J.

AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉG. Alakult 1908. február 27. Cleveland, O. A szövetség célja: az Amerikában élő magyarok testületi összetartása, anyagi és erkölcsi érdekeinek védelme. Ösztályok alulhatnak Amerika minden magyaránál helyben. Aki a Szövetség tagjává akar lenni, írjon alapszabály-kezt a hírtől hivatkozott 305 CENTURY BUILDING, Cleveland, O.

THE CITY BANK CO. BIZTOS, ERŐS, MEGBIZHATÓ. Takarékbetétek után 4 százalékat — fizet. — 10 AVENUE és PEARL ST. sarkán. SOUTH LORAIN, Ohio.

The Friedman Print 215 BOWERY — NEW YORK. Elvállalja alapszabályok s mindennemű nyomtatványok elkészítését. — Kitérésen felszerelt magyar nyomda. — Elv: Csinos kiállítás olcsó árak mellett.

THE RISING SUN BREWING CO. CSEHORSZÁGI módon készülő SÜR A legválogatottabb arany árpából, malatából és mézharmatos cseh komlóból főzik. FELTÉTLENUL JOBB BÁRMILY IMPORTÁLT SÖRNEK. ELIZABETH, N. J.

MEGBIZHATÓ BANKÁROK. E rovat alatt oly bankcégeket nevezünk meg, amelyekhez honfitársaink bátran fordulhatnak pénzküldés vagy pénzbetétek czéljából. NEW YORK ALLAM. Knauth, Nachod és Kühne, 15 William street, New York. Kiss Emil, 104 Second Ave., New York. Tíz év óta fennáll. Németh János, 457 Washington street, New York. Deutsch Testvérek, 319 Houston st., New York. Pénzküldés, hajójegytroda és közjegyzői hivatal. The Oriental Bank, 182—184 Broadway, New York. Csekköntő, hitellevelek, külföldi értékpapírok megvétele és eladása. Nemzetközi Utazási Iroda és Pénzküldő Társaság, igazgató Láng József, 1496 Second Ave., New York City.

PENNSYLVANIA ALLAM. B. Hendler, successor to A. Hendler Son & Co. Cassandra. Pénzküldemények Magyarországra és Európára bármely részére olcsón, gyorsan és biztosan. Hajójegyek az összes vonalakra az ó-hazába sehol olcsóbban nem kaphatók. First National Bank, Első Nemzeti Bank, Minersville. Alapítke \$500,000.00, tartalékalap és szét nem osztott nyeresemény \$75,000.00. Elnök Charles R. Kear, pénztáros Harry F. Potter. Róth József és Fiai, a Monongahela-völgynek legrégebbi bankháza, saját épületében, ötödik Ave. és Locust st. sarkán, McKeesport. Pénzküldés az ó-hazába gyorsan, pontosan s a legolcsóbb árfolyam mellett. Hajójegyeladás az összes vonalakra a legolcsóbb árak mellett. Közjegyzői okiratokat szakértővel kiállítanak és a konzultánsi hitelesítést beszerzik Czim: Jos. Roth and Sons.

Hungarian American Savings & Trust Co., Duquesne Magyar Amerikai Takaréki és Hitel Társulat, Duquesne. Alapítke és fölösleg 175,000.00 dollár. Pennsylvania állam legerősebb bankházainak egyike s az egyedüli magyar államilag ellenőrzött magyar bank Amerikában. Igazgatói és részvényesek magyarok. Fizet két százalékat csekk-számlára, 4 százalékat betét-számlára. Pénzküldés, hajójegyeladás és közjegyzői iroda. Klein Jakab, magyar bank- és váltóüzlete, 1340 Penn Avenue, Pittsburg. Megbízható pénzküldés és hajójegyelástartás. Kiállít közjegyzői okiratokat és elvállalja hazai ügyek elintézését. Tomcsányi József, Homestead és Duquesne. Klein Arthur, Rankin, Pa. Hajójegyek, pénzküldés, hazai ügyek elintézése. Kall G. Árpád, Uniontown, Pa. Amerikai és hazai ügyek elintézése. Közjegyzői hitelesítés. Pontos pénzküldés.

MISSOURI ALLAM. The Farmer's & Miner's Trust Company, a gazdák és bányászok trust-kompaniája. Bonne Terre. Bejegyzetett 1890-ben. Tőke \$100,000.00. R. R. S. Parsons elnök, F. J. Thomure alelnök. F. H. Dearing titkár és pénztáros.

OHIO ALLAM. Perczel Lajos, 532—534 Pearl street, Cleveland. The Dollar Savings & Trust Co., Youngstown. Vagyon: \$1,500,000. Pénzküldés gyorsan, olcsón és pontosan. Pénzbetétek után 4 százalékat kamatot fizet. Üzletvezető: Burger B. Lajos.

WISCONSIN ALLAM. Merchants and Savings Bank, Kereskedelmi és takarékbank, Kenosha. Wisconsin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson elnök. Tőke \$25,000. Elad hajójegyeket minden vonalra. Pénzeket elküld a világ bármely részébe. Takarékbetéteket elfogad.

NEW JERSEY ALLAM. Rizsák János, 128 Second street, Passaic. Chester Frank Dyer urnak az amerikai Egyesült Államok budapesti főkonzulának irodája Budapestben, V. Urm-udvar 21. szám alatt van. A főkonzul fűmel legnyakosságának irodája: Fiume, Andrassy-ut 22. Magyar amerikai kajak, kik az ó-hazában nehézségekkel találkoznak, forduljanak oda.

ZASZLÓ, JELVÉNY, MISERUHAK Saját készítésű legértékesebb egyleti zászlók, sapkák, egyruháknak, szalag és aranyjelvények. Bálok és ünnepségekre szükséges szalagok és díszítések raktára. — Jutányos árak. — LITVAY JÁNOS 8807 Buckeye Road, CLEVELAND, O

Charles R. Kear Harry F. Potter elnök. pénztárnok. ELSŐ NEMZETI BANK FIRST NATIONAL BANK MINERSVILLE, PA. Alapított 1864-ben. Schuykill-County legöregebb nemzeti bankja. Alapítke \$50,000.00 Tartalékalap és szét nem osztott nyeresemény 75,000.00 — Elfogad pénzbetéteket s a pénzt csekk alapján vagy szóbeli felkérésre azonnal visszafizeti. Pénzküldéseket a világ bármely részébe bank- vagy postautalvány útján eszközöl.